

ДОКУМЕНТ ПРЕДСТАВЕН ОТ БЪЛГАРИЯ

**Допълнителна информация
в съответствие с Общата позиция на Европейския Съюз по Глава 21
“Регионална политика и координация на структурните инструменти”
(CONF-BG 80/01)**

България желае да се позове на своята Позиция за преговори по Глава 21 “Регионална политика и координация на структурните инструменти” (CONF-BG 56/01) и на Общата позиция на Европейския съюз по Глава 21 (CONF-BG 80/01) и да предостави допълнителна информация по въпросите, поставени в Документ CONF-BG 80/01 и в Подробните изисквания на ЕК за временно затваряне на Глава 21.

1. Условна класификация по NUTS.

България приема условната NUTS класификация, договорена между Националния Статистически Институт и ЕВРОСТАТ през 2000г. и ще прилага от датата на присъединяване Регламент 1059/2003 на ЕК относно NUTS класификацията. Официалното споразумение е под формата на писмо от Евростат до Националния Статистически Институт № 004311 от 18 юли 2000 г. (Писмото е приложено в Анекс 1).

България е определила броя и обхвата на единиците, които съответстват на NUTS класификацията. Българската класификация по NUTS е следната:

- NUTS 2 – райони за планиране
- NUTS 3 - области
- LAU 1 (Местни административни единици) – общини
- LAU 2 (Местни административни единици) – населени места

В случай, че България възнамерява да извърши промени в договорените териториални единици, то тези промени ще бъдат надлежно съгласувани с Комисията.

С Постановление на Министерски съвет № 145 от 27 май 2000г. се регламентират шест района за планиране, в съответствие с класификацията на ниво NUTS 2, както следва:

- Северо-западен район за планиране с център град Видин;
- Северен-централен район за планиране с център град Русе;
- Североизточен район за планиране с център град Варна;
- Юго-източен район за планиране с център град Бургас;
- Южен-централен район за планиране с център град Пловдив;

- Юго-западен район за планиране с център град София.

Горепосочените райони за планиране са потвърдени и отново регламентирани в Закона за регионално развитие, (обнародван в държавен вестник № 14/20.02.2004)

В съответствие с Конституцията на Република България, територията на страната се разделя на области и общини.

Законът за административно и териториално устройство на Република България от 1995 г. определя процедурите за създаването на области и общини. С изменението му от 1998 г., се формират настоящите 28 области на ниво NUTS 3 и 264 общини. С Указ на Президента № 1/05 януари 1999 г. за Определяне границите и центровете на областите, са определени границите и административните центрове на областите.

Националният Статистически Институт е отговорен за актуализирането за целите на статистиката на националната класификация на административно-териториалните и териториални единици (NCATTU) и за българската част от класификацията на териториалните единици на Европейския съюз - NUTS.BG. Въз основа на класификацията NCATTU от 1995 г. и в пълно съответствие с принципите на NUTS, Националният Статистически Институт доразви NUTS.BG, постигайки съвместимост между териториалните NUTS единици и Българските административно-териториални единици, които отговарят на нива NUTS от 1 до 3. Така, Националният Статистически Институт предоставя статистическа информация за всички нива NUTS.

Националният Статистически Институт редовно информира ЕВРОСТАТ, относно промените в териториалното деление на България. Информацията съдържа:

- Създаване, закриване, разделяне и сливане на административно-териториални единици;
- Промени в наименованията на териториалните единици или в центровете им;
- Промени в границите на териториалните единици.

Регионалните статистически бюра, които са локализиращи в областните центрове отговарят за набирането и за годишното отчитане на статистическите данни.

България потвърждава пълното съответствие с изискванията на Регламент 1059/2003 за NUTS класификацията. България прие предложението на ЕВРОСТАТ (Писмо 40112, Люксембург, 29 април 2003, приложено в Анекс 1.А), относно създаването на статистически региони на ниво NUTS 1. Необходимата за ниво 1 информация е достъпна, тъй като е резултат от данните на ниво NUTS 2. Договорено е страната да се раздели на 2 териториални статистически единици на нива NUTS 1:

- Северна България, която обхваща съществуващите 3 района за планиране на ниво NUTS 2: Североизточен район за планиране, Северен централен район за планиране, Северозападен район за планиране;
- Южна България, която обхваща съществуващите 3 района за планиране: на ниво NUTS 2: Югоизточен район за планиране, Южен централен район за планиране, Югозападен район за планиране.

Това предложение беше координирано със съответните министерства и ЕВРОСТАТ вече бе уведомен от представителите на НСИ на годишната среща на регионалните координатори в Люксембург, 3-5 .12.2003 г..

Статистическите единици на ниво NUTS 1 са формирани въз основа на съществуващите 6 райони за планиране, които съответстват на ниво NUTS 2. Предпоставка за определяне обхвата и границите на статистическите единици на ниво NUTS 1 е наличието на райони за планиране, съответстващи на ниво NUTS 2, потвърдени и доразвити със Закона за регионално развитие. Въз основа на този на този закон НСИ изпрати своето официално решение до ЕВРОСТАТ за окончателно одобрение.

(Анекс 1.Б – Писмо № 99-00-16/10.03.2004 от НСИ – Отговор на Писмо на ЕВРОСТАТ № 40112/29.04.2003, Анекс 1.Б.1 – Предложение на НСИ за кодове на статистическите единици на нива NUTS 2-3, Анекс 1.Б.2 Карта на статистическите единици в България на нива NUTS 2.)

2. Законодателна рамка.

България потвърждава, че ще приема и прилага правна рамка, която ще осигурява пълна съпоставимост на операциите, финансирани от Структурните Фондове с политиките и законодателството на Общността, по - специално с чл. 12 от Регламент на Съвета № 1260/1999, който включва правилата за конкуренция, възлагане на обществени поръчки, опазване на околната среда и подобряване и елиминирание на неравенството и стимулиране на равенство между мъже и жени.

Съответно, България потвърждава, че от датата на присъединяване ще прилага пряко разпоредбите на Договора с ЕС и приетите под нормативни актове.

Във връзка с горното, България е доразвила своето законодателство, за да осигури пълна съвместимост между финансираните от Структурните фондове операции със съответните политики на Общността и действащото законодателство.

Правила за конкуренция (подробно описание на съответното законодателство е представено в Преговорната позиция по Глава 6 “Конкуренция”)

Законът за защита на конкуренцията е в сила от 08.05.1998 г. и е изменен със Закона за изменение и допълнение на закона за защита на конкуренцията, обнародван в Държавен вестник бр. 9/31.01.2003 г. и влязъл в сила на 04.02.2003 г. Тяхната цел е да осигурят защита и условия за насърчаване на конкуренцията и свободната инициатива в икономиката чрез предоставяне на защита срещу споразумения, решения и съгласувани практики, злоупотреба с монополно и господстващо положение на пазара, концентрация на стопанска дейност, нелоялна конкуренция и други действия, които могат да доведат до предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията.

В България системата за наблюдение и контрол върху държавните помощи е уредена с:

- Решение №2/2001 на Съвета по асоцииране на България към ЕС, относно приемане на правилата за прилагане на разпоредбите за държавните помощи (обн. ДВ 77/2001);

- Закон за държавните помощи /ЗДП/ (обн. ДВ 28/2002) и Правилник за прилагане на закона за държавните помощи (обн. ДВ 68/2003);
- Наредба №6 за реда за наблюдение и осигуряване на прозрачност на държавните помощи (обн. ДВ 77/2002);
- Решение на Министерски съвет №9/04.01.2002 г. за приемане на Регионална карта за държавните помощи – одобряване размера на регионалните държавни помощи въз основа на планираните региони (съответстващи на NUTS 2).

Българската система за наблюдение и контрол на държавните помощи се състои от следните основни компоненти:

1. Контрол на държавните помощи, осъществяван от Комисия за защита на конкуренцията (КЗК) – контролираща институция.

Комисията за защита на конкуренцията разрешава и контролира предоставянето на държавни помощи.

Всеки, който има намерение да предостави или измени вече предоставена държавна помощ, е длъжен предварително да уведоми за това Комисията.

Комисията образува производство: по постъпило уведомление; по писмена молба на конкурентно предприятие, чиито интереси са засегнати или застрашени от нарушение на ЗДП и по собствена инициатива.

Комисията може да установи с мотивирано решение, че не е налице държавна помощ.

Когато в резултат на производството комисията установи, че е налице държавна помощ, тя се произнася с мотивирано решение, с което: обявява, че помощта попада в обхвата на допустимите помощи и разрешава предоставянето ѝ; разрешава предоставянето на помощта под условие или налага задължителни предписания за използването ѝ; обявява, че помощта не е допустима, и отказва да разреши предоставянето ѝ и установява, че помощта е предоставена незаконосъобразно, и разпорежда възстановяването ѝ, когато това е възможно.

Комисията предоставя на Министерство на финансите: копия от постъпилите уведомления и от решенията за образуване на производство по собствена инициатива и копия от решенията (по чл. 15 от ЗДП), както и информацията относно дали решението е обжалвано.

2. Наблюдение на държавните помощи- осъществява се от отдел “Държавни помощи” в Министерство на финансите.

Наблюдаващият орган - Министерство на финансите - отдел “Държавни помощи”, има следните функции:

- Осигуряване на прозрачност на държавните помощи на национално, областно и общинско ниво;
- Изработване на консолидиран годишен доклад за предоставените в Република България държавни помощи, който се представя в съответствие с приетите процедури на Народното събрание, Министерски съвет, и Европейската комисия. Копие от доклада се представя и на Комисията за защита на конкуренцията.
- Изграждане и поддържане на регистър на държавните помощи.
- Осъществяване на последващ контрол на държавните помощи.

През 2003 г бе изградена мрежа от служители работещи в областта на държавните помощи, която включва представители от различни министерства, агенции, фондове, областните администрации и структури.

Разработването на информационната мрежа за наблюдение на държавните помощи, предвидена в Наредбата за реда за наблюдение и осигуряване на прозрачност на държавните помощи започна през 2002.

Това е система за обмен на информация, базирана от една страна, на интегрирани действия чрез компютъризирана мрежа и от друга – на обучени кадри.

Кадровата част от информационната система се състои от експерти, представители на изпълнителната власт - министерства, агенции и ведомства и областните администрации. Към настоящия момент обхваща 80 служители от централната администрация и 60 служители на областните администрации, заети на пълно работно време. През 2003 тези 140 служители са преминали обучение по въпроси на държавната помощ.

В допълнение 510 експерта на ниво общини ще бъдат включени в системата до края на 2004. Експертите са определени и е налична програма за тяхното обучение по въпросите на държавните помощи – законодателство и практики. Предвижда се обучението да се проведе до края на второто тримесечие на 2004.

. Длъжностните характеристики на експертите на регионално и местно ниво изрично ще съдържат задължението да събират и предоставят информация, свързана с държавните помощи в рамките на информационната система. По този начин ще се осигури запазването на отговорностите при последващо текучество или ротация на служителите. Целта е да се осигурят поне 2 експерта на областно и общинско ниво, занимаващи се с държавни помощи с цел да се избегнат възможни трудности при реорганизация на персонала. Тези експерти ще бъдат интензивно обучавани с цел оказване на помощ и даване на информация на гражданите на съответното териториално ниво по въпросите на държавните помощи. Ежедневните им задължения по отношение на държавните помощи ще бъдат около 20 % от общия обем на отговорностите им в зависимост от честотата и обема на информацията, която трябва да координират и предават на заинтересованите страни. В допълнение към тези функции, експертите ще имат други отговорности в рамките на областната/общинската администрация.

Това означава, че еквивалент на 102 експерти на пълен работен ден общо ще бъдат ангажирани с въпроси по държавните помощи. По този начин общият брой на служителите включени в информационната система за наблюдение ще бъде 242 души, включително експерти на централно, регионално и местно ниво. Броят на предвидения персонал е показателен. Задълженията на експертите ангажирани в информационната система са свързани със:

- Съдействие за спазване на нормативните актове в областта на държавните помощи.
- Осъществяване на наблюдение и контрол върху подготовката на проекти на нормативни актове и проекти за финансиране и съдействие за спазване на законовите изисквания и процедури.

- Предоставяне на информация за държавните помощи, попадащи в обхвата на чл. 1/6/ от ЗДП - в 5-дневен срок от дата на предоставяне на помощта се информира Министерство на финансите.
- Подготовка на годишен доклад и поддържане на индивидуален регистър на държавните помощи.
- Наблюдение на законодателството и практиката в процеса на присъединяване към Европейския съюз с оглед предотвратяване засягане интересите и представяне на информация на Министерство на финансите.
- Съдействие за изграждане на необходимата финансова и организационна структура, необходима за осигуряване на прозрачност на държавните помощи и съдействие за изготвяне и предоставяне на допълнителните финансови отчети от страна на получателите на държавни помощи, в съответствие със законовите разпоредби. .
- Съхраняване и предоставяне на информация, както и поемане на отговорност за достоверността на същата.

Отдел “Държавни помощи” получава информация свързана с държавните помощи от предоставящите помощта и от страна на КЗК. С оглед изпълнение на ежедневните си задължения контролиращият и наблюдаващият орган са в непрестанна взаимна връзка, както и в постоянен контакт с Управляващия орган на РПО.

Управляващият орган на РПО е дирекция в структурата на министерство на финансите, която извършва контрол на мерките съдържащи елемент на държавна помощ, предмет на съ-финансиране от Структурните фондове и/или Фонд Кохезия

Управляващият орган на РПО:

- Уведомява КЗК за всички мерки, съдържащи средства от Общността, в които има елемент на държавна помощ, свързана със средства от ЕС. КЗК оценява схемите на помощта като се произнася със съответното решение;
- Предоставя на отдел “Държавни помощи” в МФ необходимата информация, която следва да бъде включена в Регистъра на държавните помощи (Централен регистър и регистър на минималните помощи), както и информацията, необходима за изготвяне на Годишния доклад за държавните помощи.
- Уведомява ЕК за схемите за държавна помощ, при които има съфинансиране от Структурните фондове. Тази информация ще се представя на база получената информация от Управляващите органи на ОП. Задължение на управляващия орган на всяка оперативна програма е да потвърди, че натрупването на финансиране в полза на едно предприятие остава в границите на минималната помощ. Информацията ще бъде предоставяна на ЕК от УО на РПО, винаги когато възникне промяна и в съответствие с изискванията, определени в Регламентите на ЕС.

Възлагане на обществени поръчки (Подробно описание на съответното законодателство е предоставено в Позицията по Глава 1 “Свободно движение на стоки”)

Законът за обществените поръчки (ЗОП) е в сила от юни 1999 г., допълнен със Закон за изменение на ЗОП – в сила от април 2002 г.

Наредба за възлагане на обществени поръчки под праговете, определени в чл. 7 от ЗОП е в сила от април 2000 г.

Наредбата за водене на Регистъра за обществените поръчки е в сила от 2000 г.

Наредба за условията и реда за възлагане на обществени поръчки, свързани с отбраната и сигурността на страната – в сила от декември 2002 г.

Новият ЗОП ще хармонизира напълно българското законодателство с Достиженията на европейското право в областта на обществените поръчки, включително дейностите, приложими за Структурните фондове. Дефинициите и обхвата на доставките, услугите и строителството, както и определянето на възложителите, включително понятието за публично-правна организация, са напълно съвместими със съответните разпоредби на Директиви 92/50/ЕЕС, 93/36/ЕЕС и 93/37/ЕЕС. Проектозаконът задължава възложителите да използват открита или ограничена процедура, когато условията за използване на процедурата на договаряне не са налични. Разпоредбите, засягащи използването на техническа спецификация, са представени в новия закон. Изискванията за икономическо и финансово състояние и технически възможности на кандидатите са в пълно съответствие с Достиженията на правото на ЕС.. Специални правила ще бъдат заложи за възлагане на договори за обществени поръчки от организации, опериращи в сектора на комуналните услуги, в съответствие с разпоредбите на Директива 93/38/ЕЕС.

Проектозаконът за обществените поръчки бе изпратен до ГД “Вътрешен пазар” през юли 2003 г. и доразвит в съгласие с ГД “Вътрешен пазар” през ноември 2003 г.

Новият ЗОП ще бъде приет от Парламента до юни 2004 г. и ще влезе в сила 6 месеца след публикуването му в Държавен вестник. След приемането на закона от Парламента Министерски съвет ще приеме Правилник за прилагането му.

Според Проектозаконата Министерът на икономиката е отговорен за осъществяването на национална политика в областта на обществените поръчки, включително:

- Разработване на проекти на законодателни актове и международни споразумения в областта на обществените поръчки;
- Одобряване на стандартни формуляри за обявления и информация за възложени договори за обществени поръчки, както и за проведените конкурси за проекти и ги публикува в Държавен вестник;
- Одобряване на номенклатура на обществените поръчки и публикуване в Държавен вестник;
- В проектозаконата е заложиено създаването на Агенция за обществените поръчки, която ще подпомага Министъра на икономиката в прилагането на националната политика в областта на обществените поръчки.

Агенцията за обществените поръчки ще има следните основни функции:

- Издава методологически инструкции за прилагането на Закона;
- Уведомява компетентните институции (Сметна палата и АДВФК) за извършване на проверки по прилагането на Закона;

- Дава становища по проекти на законодателни актове и международни споразумения в областта на обществените поръчки;
- Поддържа Регистъра на обществените поръчки;
- Поддържа списъка на възложителите;
- Разработва стандартни формуляри за обявления и информация за възложени договори и одобрени проекти;
- Разработва номенклатура на обществените поръчки;
- Участва в международното сътрудничество в областта на обществените поръчки;
- Представя Годишен доклад за дейността си на Министъра на икономиката.

Новата Агенция за обществени поръчки ще започне да функционира в края на третото тримесечие на 2004 г. Тя ще наследи съществуващата Дирекция "Обществени поръчки" към Министерски съвет.

Задължение на всяка от структурите, ангажирани с управление на помощта от Структурните фондове – Управляващият орган на Рамката за подкрепа от Общността, Управляващите органи на Оперативните програми, както и междинните звена – е да осигурят практическото приложение на законодателството в областта на обществените поръчки – изграждане на ясна и прозрачна система, разработване на наръчници с процедурни правила, въвеждане на правила за вътрешен контрол.

Договорите за стоки, услуги и строителство ще бъдат възлагани в съответствие с националното законодателство, което ще бъде напълно хармонизирано с актовете на ЕС в областта на обществените поръчки и ще се базират на търгове на конкурентен принцип. В случаите на провеждане на открити търгове, с цел да се осигури възможно най-широка конкуренция между кандидатите, изискванията ще бъдат публикувани в национални медии и в Официалния вестник на ЕС, където ще се прилагат действащите прагове според Европейските директиви.

В съответствие със съществуващото законодателство Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол (АДВФК), упражняваща контрола от страна на правителството и Сметната палата, упражняваща контрола от страна на парламента, извършват одити във всички организации, опериращи със средства на ЕС и национални фондове, със специален фокус върху системата, правилата и тяхното прилагане в областта на обществените поръчки.

Функциите на АДВФК и Сметната палата остават непроменени в Проектозакона за обществените поръчки. Те проверяват дали процедурите за възлагане на обществени поръчки, извършени от организации, действащи като принципали по ЗОП, са в съответствие с разпоредбите му. В бъдеще тези две институции ще упражняват контрол и върху съответствието с политиките на ЕС в тази област, както е заложено в чл. 34 (1) (g) от CR 1260/99.

Когато Сметната палата и АДВФК установят, че ЗОП е бил нарушен, те имат следните правомощия:

- Външните одитори на Сметната палата описват същността на нарушенията в техните доклади, дават препоръки за подобрене на управлението и изпращат тези становища до АДВФК;

– АДВФК има правомощия не само да проверява дали разпоредбите на ЗОП са били нарушени и да дава препоръки, но също така да предлага санкции за административните нарушения, описани в ЗОП. АДВФК е разработила и прилага специален Наръчник за контрол върху обществените поръчки от юли 2002 г.

Опазване и подобрене на Околната среда (Подробно описание на съответното законодателство е дадено в Позицията по Глава 22 “Околна среда”)

Във връзка с развитието на българската практика по Оценка на въздействието на околната среда (ОВОС) и опита на страните-членки, бяха предприети няколко промени на Закона за опазване на околната среда по Глава Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), с цел актуализиране и прецизиране на разпоредбите. През 1998 г. по-голямата част от изискванията на Директива 97/11/ЕС, изменяща Директива 85/337/ЕЕС, бяха транспонирани в българското законодателство с цел да се установи обхвата и съдържанието на докладите по ОВОС за публични и частни проекти.

От октомври 2002 е в сила нов Закон за опазване на околната среда, който транспонира разпоредбите на Директивите за ОВОС и Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ). Подзаконовите нормативни актове по прилагането на Закона за опазването на околната среда са приети от Министерски съвет:

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието на околната среда (ОВОС) на инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии, хармонизирана с изискванията на Директива 85/337/ЕС, изменяща Директива 97/11/ЕС (ПМС № 59/07 от март 2003 г.) Тя установява изискванията във връзка с:

- оценка на необходимостта за изготвяне на ОВОС на инвестиционните предложения;
- консултациите с юридически и физически лица и с обществеността, които могат да бъдат засегнати при реализиране на инвестиционните предложения;
- обхват, съдържание и форма на доклада за ОВОС;
- качество на докладването;
- процеса на прилагане на проектите, ролята на ОВОС в процеса на одобрение и издаване на разрешителни в процеса на инвестиране;
- процедурата по ОВОС на ТГС проектите в съответствие с Конвенцията на ООН, ратифицирана от Р България през 1995 г.;
- контрола по прилагането на решенията, издадени от компетентните органи по ОВОС.

Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни за изграждането и експлоатацията на нови и експлоатацията на действащи промишлени инсталации и съоръжения - изготвена с цел транспониране на разпоредбите на Директива 96/61/ЕС за КПКЗ (ПМС № 62/12.03.2003). Тя урежда:

- реда и начина за издаване, преразглеждане и изменение на комплексното разрешително;

- реда и начина за установяване на най-добрите налични практики за някои категории индустриални дейности;
- реда и начина за подаване на заявление и за контрол на комплексното разрешително;
- реда и начина за създаване и поддържане на Публичен Регистър за издаване, преразглеждане и изменение на комплексното разрешително;

Наредба за организиране на Национална схема за управление по околна среда и одитиране, която създава правна рамка за прилагане на разпоредбите на Регламент ЕС/761/2001 (ПМС № 61/12.03.2003). Наредбата урежда:

- управителните органи по Национална схема за управление по околна среда и одитиране и техните функции;
- изискванията към организациите, които желаят да бъдат регистрирани и да поддържат своята регистрация по Наредбата за организиране на Национална схема за управление по околна среда и одитиране;
- реда и начина за регистриране и осъществяване на контрол на съответствието с изискванията за регистриране;
- реда и начина за осигуряване на информация на обществеността и на други страни, заинтересовани от действието на Националната схема за управление по околна среда и одитиране.

Наредба № 3 от 15.05.2003 на министъра на околната среда и водите за организацията на Национална схема за еко-маркировка, която създава правна рамка за прилагане на разпоредбите на Регламент ЕС/1980/2000. Наредбата предвижда да бъде разработена първата Национална схема за еко-маркировка, хармонизирана с тази на ЕС, за да бъде подготвена българската администрация за пълното прилагане на разпоредбите на Регламента след приемане на Р България в ЕС.

Наредба за реда и условията за извършване на оценка на въздействието върху околната среда на националните, регионалните и областните планове и програми е преходен документ, приет на 20.02.2003, в сила от 01.07.2004. Общата рамка на Директива 2001/42/ЕС за ОВОС на определени планове и програми е транспонирана в раздел “Оценка на планове и програми по околна среда”, глава IV от ЗООС (ДВ бр. 91/25.09.2002). Този раздел влиза в сила на 01.07.2004. До този момент ще се прилагат изискванията на Наредбата за реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда на националните, регионалните и областните планове и програми за развитие, устройствените планове и техните изменения (ДВ бр. 24/2003). До 01.07.2004 г., ще влезе в сила нова Наредба за процедурите по извършване на ОВОС на планове и програми, която напълно транспонира разпоредбите на Директива 2001/42/ЕС.

NATURA 2000 - Законът за биологичното разнообразие (ДВ., бр. 77/2002 г.) въвежда напълно изискванията на Европейските директиви за хабитатите и дивите птици.

Глава втора регламентира изграждането на Национална екологична мрежа до 2006 г., която трябва да покрие 10-12% от територията в страната и в която се включват:

- защитени зони, в които могат да участват защитени територии;
- защитени територии, които не попадат в защитените зони;
- буферни зони около защитените територии.

В Националната екологична мрежа се включва 10-12% от територията на страната. Тя е съставена въз основа на информацията относно определените 165 обекта във връзка с проекта за КОРИНЕ- места и настоящите изследвания за определяне на защитени зони във връзка със Закона за биологичното разнообразие. В момента приблизително 5% от територията на страната е обхваната от защитени зони. Националната екологична мрежа ще включи, приоритетно, КОРИНЕ места, Рамсарски места и орнитологични важни места.

За защитени зони (ЗЗ) с европейско значение се обявяват установените територии за опазване на определени типове природни местообитания и местообитания на видове растения и животни, вкл. и птици. Те ще представляват националната част в Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000. Типовете природни местообитания и местообитания на видове растения и животни, предмет на опазване са посочени в Приложения I и II на Закона, като в тях са включени всички природни местообитания и местообитания на видове растения и животни, вкл. и птици, от двете директиви, които се срещат в България.

В закона са посочени критериите за установяване и оценка на териториите с европейско значение (чл. 7), които са идентични с тези от Приложение III на Директивата за хабитатите.

Въз основа на извършената оценка, в 4 - годишен срок от приемането на закона, се предвижда изготвянето на национален списък на териториите с европейско значение, вкл. и за птици в България.

Законът определя Министерство на околната среда и водите (МОСВ) като отговорното ведомство в процеса на изграждане на мрежата от ЗЗ (Раздел III, Глава втора). Установяването на мрежа на защитените зони включва следните главни стъпки:

- осигуряване на проучванията, оценките и изготвяне на документации за териториите с европейско значение, отговарящи на критериите на Анекс III на Директива 92/43/ЕС;
- организиране на обществени обсъждания на документациите с представители на съответните местни администрации, научни институции и екологични организации;
- изготвяне на национален списък на местата;
- разглеждане на документациите и приемане на списъка от формиран със закона Национален съвет по биологично разнообразие – консултативен орган на министъра на околната среда;
- приемане от Министерски съвет на националния списък от Министерския съвет на всички територии, които ще бъдат обявени като защитени зони по смисъла на Директиви 92/43/ЕЕС и 79/409/ЕЕС;
- обявяване на местата от списъка за “защитени зони”, предназначени за опазване на местообитания за птици.

– обявяване на местата от списъка за “защитени зони”, предназначени за опазване на хабитати и на растителни и животински видове по Директивата за хабитатите.

В закона са регламентирани изготвянето на Планове за управление на ЗЗ и процедурата за одобряването им (Раздел V, Глава втора).

В чл. 31 – 34 от Закона са въведени напълно изискванията на чл.6(2), (3) и (4) от Директивата за хабитатите относно изискванията и оценката на планове и проекти, които могат да имат отрицателно въздействие върху ЗЗ.

Предвидено е плановете, програмите и инвестиционните предложения, които не се непосредствено свързани с управлението на защитените зони или не са необходими за това, но които поотделно или във взаимодействие с други планове и проекти могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените територии, да бъдат подложени на екологична оценка (за планове и програми) или на оценка на въздействието върху околната среда – за инвестиционните предложения, включени в Приложения №1 и 2 на Закона за опазване на околната среда - по реда на същия закон.

Положително становище по екологичната оценка за планове и програми и положително решение по оценка на въздействие върху околната среда за инвестиционни предложения се издават по реда на Закона за опазване на околната среда, само когато се установи, че защитената зона няма да бъде значително увредена.

Изключение от това правило се допуска само по причини от първостепенен обществен интерес и когато не е налице друго алтернативно решение, като в случаите в които съответната защитена зона включва приоритетен тип природно местообитание и/или местообитание на приоритетен вид, то за осъществяване на това изключение могат да бъдат валидни само съображения във връзка с човешкото здраве, обществената сигурност или благоприятни въздействия върху околната среда.

Министерство на околната среда и водите е компетентния орган за взимането на компенсиращи мерки за осигуряване на целостта на Националната екологична мрежа, независимо от фазата на реализация на плана или проекта. Мерките се състоят в опазване или възстановяване на същия тип природно местообитание или местообитание на същия растителен или животински вид: на друго място в увредената защитена зона; в разширение на същата или разширение на друга защитена зона; в нова защитена зона;

Стъпки за изграждането на екологична мрежа НАТУРА 2000 в България

В България са определени 165 места от международно значение в мрежата “КОРИНЕ - биотопи”, които ще бъдат в основата на Националната екологична мрежа, като се предвижда и извършването на допълнителни проучвания на останалите райони в страната, с оглед събирането на най-пълна информация за оценяване на местата, които ще се включат в Националния списък.

През месец октомври 2002 г. стартира проект “Опазване на видове и местообитания в България по примера на Европейската общност” финансиран от Датското сътрудничество за околна среда в Източна Европа (Danish Cooperation for Environment in Eastern Europe - DANCEE).

Основната цел на проекта е определяне в България на потенциалните места за НАТУРА 2000. Това включва събиране на допълнителна информация за установените 165 места по проекта "КОРИНЕ - биотоп", проучвания на други места с типове хабитати и местообитания на видовете по Директивите; изготвяне на документи и оценки.

Предвижда се до датата на присъединяването, България да има списък от защитени зони, попълнени стандартни форми, специфични структури и механизми за тяхната защита и за осъществяване на предвидените в ЗБР дейности.

В допълнение към основната цел на проекта се предвижда и предприемането на следните мерки:

- Повишаване капацитета на Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и горите, на техни регионални звена, на научни институции и неправителствени организации при осъществяването на инвентаризации и идентифициране на потенциални места за НАТУРА 2000;
- Засилване на участието на местните общности и заинтересовани лица в планирането и управлението на биологичното разнообразие;
- Повишаване на информираността за опазване на биологичното разнообразие сред широката общественост и органите на местните власти.

Опазването на биологичното разнообразие и устойчивата употреба на природните ресурси се управляват и контролират от следните държавни органи:

Министерство на околната среда и водите (МОСВ) разработва и прилага държавната политика в областта на околната среда, включително биологичното разнообразие. Изпълнителната агенция по околна среда поддържа Национална автоматизирана система за мониторинг по околна среда. Регионалните структури на МОСВ са 3 Дирекции на националните паркове, 4 Басейнови дирекции и 15 Регионални инспекции по околната среда и водите.

Някои компетенции са предоставени и на други държавни органи: Министерство на земеделието и горите (МЗГ) - във връзка с видовете за контролирана употреба - рибните видове и дивеча. МЗГ самостоятелно или чрез Националното управление по горите са отговорни за опазването, защитата, възстановяването, употребата и съхраняването на защитените зони в горите, държавна собственост. Министерство на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) следи за ефективната употреба на енергията и другите ресурси, както и устойчивото развитие на регионално ниво, включително крайбрежните зони.

Опазването на околната среда като хоризонтален приоритет се асоциира с устойчивото развитие, което ще бъде насърчавано с интеграцията по въпросите в областта на околната среда и подобряването на изискванията при разработването на документи и процеса на прилагане. Управляващият орган на оперативната програма ще поддържа оперативно сътрудничество с органите, които имат специфични функции в областта на опазване на околната среда. Това сътрудничество е нормативно установено, включително по отношение на прилаганите процедури от ЗООС и Наредбата за ОВОС. По-специално, процедурите за избор на индивидуални операции по отношение на Структурните фондове ще бъде взето под внимание като хоризонтален приоритет.

Преговорите с ЕС по Глава 22 "Околна среда" бяха успешно завършени на 30 юни 2003 г.

Премахване на неравенството и насърчаване на равенството между мъжете и жените (Подробно описание на съответното законодателство се дава в Преговорната позиция на Глава 13 “Социална политика”)

Законът за защита срещу дискриминацията е приет от Парламента на 16 Септември 2003 г. и е в сила от 7 Януари 2004г.

Подходът, използван при този закон, покрива възможните критерии на базата, на които се формулира дискриминацията. Законът транспонира следните директиви на ЕС:

- Директива 78/2000 на ЕС, създаваща основна рамка за равно третиране при заетостта и професията;
- Директива 43/2000 на ЕС, въвеждаща принципа за еднакво отношение между хората, независимо от техния расов или етнически произход;
- Директива 75/117/ЕИО относно прилагането на принципа за равенството в заплащането на труда на мъжете и жените;
- Директива 97/80/ЕО, регламентираща тежестта на доказване в случаите на дискриминация, основана на пол;
- Директива 76/207/ЕИО за прилагането на принципа за равенство в третирането на мъжете и жените по отношение на заетостта, професионалното обучение и развитие и условията на труд;
- Директива на Съвета 92/85/ЕИО за въвеждане на мерки, насърчаващи подобряването на безопасните и здравословни условия на труд по отношение на бременните работнички и работничките, които наскоро са родили или кърмят.

Законът за защита срещу дискриминацията се прилага в няколко сфери и дейности особено по отношение на заетостта, образованието и продажбата на стоки и предоставянето на услуги. Предвижда се да бъде създадена Комисия за защита от дискриминация като независим орган, който ще прилага Закона и ще налага санкции в случаи на дискриминация. Законът предвижда и създаването на постоянни състави към Комисията, които заседават по следните въпроси – етническо и расово равенство, равни възможности за мъжете и жените и защита от дискриминация на базата на всички останали индикатори. Според предписанията на Закона се предвижда административна и съдебна защита в случаи на доказана дискриминация.

В съответствие със Закона, Комисията за защита от дискриминация ще бъде създадена през първата половина на 2004г. и ще бъде действаща на 1 юли /в първите три месеца от нейното създаване ще бъдат избрани и назначени подходящи служители, а през следващите три месеца ще бъде изработен Правилник/. Комисията сама по себе си е независим орган за предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и осигуряване равенство на възможностите. Комисията осъществява контрол по прилагането и спазването на този закон и други закони, уреждащи равенство в третирането. Комисията е юридическо лице и се отчита на Народното събрание. Състои се от 9 души, 5 от които се избират от Народното събрание и 4 се назначават от Президента на Република България.

Насърчаването на равните възможности между мъжете и жените, по-специално чрез подхода за равенство на половете ще бъде един от хоризонталните приоритети на Рамката за подкрепа от общността и Оперативните програми. Този подход ще

следва Политиката на общността, засягаща равенството между мъжете и жените и по-специално тези, заложиени от Договора на Европейската общност, Регламента на Структурните фондове и Европейската стратегия по заетостта. Той ще бъде отразен в националното законодателство и политика.

Въпросът за равенството между половете ще се взема предвид не само в процеса на програмиране. Той ще бъде включен в критериите за избор на всички проекти. Нещо повече, за всички отчети ще се изисква да осигуряват информация за включените лица мъже/жени и равното им участие, при които този критерий не се спазва. Равенството, също така, ще бъде изискване в оценката на всички мерки, подмерки и проекти към съответната Оперативна програма. Съответните организации за равенство на възможностите включително неправителствения сектор, както и Комисията за защита от дискриминация ще бъдат консултирани по време на планирането, изпълнението, наблюдението и оценката на всички дейности. Начинът, по който ще се предоставя информацията и мерките за публичност по отношение помощта от Рамката за подкрепа от общността и Оперативните програми, също ще спомогне за увеличаване на публичната осведоменост относно равните възможности. Съответствието с политиката на общността за равни възможности ще бъде проверявано на ниво проекти. Съгласно Чл. 12 от Регламента на ЕС № 1260/1999, Управляващите органи носят пълна отговорност за проверката на съответствието с политиката на общността по отношение на равните възможности.

Дейностите, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд ще бъдат в съответствие с Политиките на общността по отношение на конкурентноспособността, възлагането на обществени поръчки, опазването на околната среда, премахване на неравенството и насърчаване на равенство между мъжете и жените. Управляващите органи на Оперативните програми ще следят за осигуряването и пълната съгласуваност между горе-споменатите политики на ЕС с помощта от Структурните фондове. Управляващият орган на Рамката за подкрепа от общността ще бъде отговорен за издаването на ръководства и правила за всички участващи в търговете и процедурите по договаряне, ще предостави ръководство за действащите правила на Общността, както и националните правила с цел да осигури правилно управление. Ръководството ще бъде издадено до 30 юни, 2006г., и ще има за цел да потвърди, че всички изисквания на ЕС и по-точно обществените поръчки и правилата за опазване на околната среда, равните възможности, като хоризонтални приоритети, са спазени преди проектите да бъдат одобрени за подпомагане от ЕС. Изданията ще бъдат неизменна част от критериите за избор на проекти. Всички стандартни подходи, които съществуват, както и финансови източници, ще бъдат използвани за обучение и семинари през втората половина на -2006. Ще се въведе механизъм за вътрешна връзка, който ще се осъществява чрез брошури, инструкции и форми за кандидатстване. Ще се следват стандартните процедури, които се използват в страните членки на ЕС.

Многогодишно бюджетно програмиране

С оглед въвеждането на многогодишно бюджетно програмиране на публичните ресурси, включващо националното съфинансиране към помощите от Структурните фондове и Кохезионния фонд и осигурявайки необходимата гъвкавост за приспособяване на финансовите таблици, съгласно съответните процедури, определени в чл. 34, ал. 3 от Регламент №1260/1999, в Министерството на финансите са създадени четири работни групи, с предмет на дейност: подобряване на средносрочната фискална

рамка, въвеждане на програмно бюджетиране, засилване на капацитета и преразглеждане на законодателството.

Съставени са и са планирани за реализация следните етапи в бюджетната реформа:

Етапи на реформата	График
<p>Поетапно въвеждане на проектни програмни бюджети на Първостепенни разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК).</p> <p>ПРБК е бюджетна единица, която е оторизирана да разработи собствен бюджет</p> <p>ПРБК са следните институции: Народното събрание, Министерски съвет, министерствата и общините.</p>	<p>Първоначално в Министерството на околната среда и водите, последвано от Министерството на транспорта и съобщенията и Министерството на труда и социалната политика.</p> <p>Края на 2003 г. завършено</p>
Обучение на персонала във финансовите дирекции на ПРБК за прилагане на новата методология	Стартира от 2003
Изменение на бюджетната класификация, така че програмната класификация се добавя към функционален и икономически тип.	2003-2004
Въвеждане на новата методология на програмното бюджетиране	До края на 2004
Включване на всички ПРБК в проектен вариант на програмното бюджетиране съгласно определения график	До края на 2005
Държаният бюджет за 2005 г. ще бъде проектен програмен бюджет.	2005
Бюджетът за 2007 ще бъде първия програмен бюджет на Република България.	2006

Някои от тези стъпки са осъществени във връзка с проекта “Реформа на българския бюджетен сектор, подобряване на бюджетното планиране и бюджетна подготовка”, финансиран по предприсъединителната програма МАТРА на Холандското правителство, реализирана съвместно с Холандския икономически институт и Министерството на финансите. От септември 2001 г. две работни групи осъществяват оптимизацията на бюджетния цикъл и въвеждането на многогодишно бюджетиране.

В този смисъл Решение на Министерски съвет №56/2003 за бюджетната процедура за 2004 г. разшири времевия обхват на етапите от бюджетния цикъл,

измествайки го към по-ранен етап. Решението също така въвежда елементи на програмно бюджетирание и подготовка на тригодишни средносрочни бюджетни проекти от ПРБК. Това води до по-ранно обсъждане на бюджета в парламентарните комисии. Очакваните ползи са осигуряване на многогодишна база и подобрена приоритизация на публичните разходи, по-добра изчерпателност и консолидация на съответните данни и по-нататъшна прозрачност и въвеждане на по-строга финансова дисциплина. За втора година България частично реализира многогодишно бюджетно програмиране на публичните ресурси, включително национално съфинансиране към помощите от Европейския съюз.

Българското правителство възприема интегриран подход в процеса на изготвяне на националния бюджет. По време на етапа на национално бюджетно планиране всички национални ресурси и тези от ЕС се планират съвместно. В тази връзка се осигурява цялостно постигане на стратегическите цели и се гарантира съфинансирането на ресурсите за постигане на тези цели. В процеса на планиране на националния бюджет участват 30 ПРБК на централно ниво. Във всеки ПРБК на централно ниво са заети по 25-30 експерти. Допълнително има 264 общини, които са ПРБК. Тези разпоредители ще бъдат подпомагани от Управляващите органи на Оперативните програми във връзка с реализирането на политиката на Европейския съюз в сферата на структурните фондове. Тези задачи се изпълняват от следните институции: Министерството на финансите – Дирекция Национален фонд бъдещ РРазплащателен орган за структурни фондове и Кохезионен фонд, Дирекция Управление на средствата от ЕС – бъдещ Управляващ орган на Рамката за подкрепа от Общността и на Кохезионния фонд, Централно звено за финансиране и договаряне – Изпълнителна агенция по ФАР, както и изпълнителните агенции по ФАР, ИСПА и САПАРД към МЗГ, МИ, МРРБ, МТСП, МОСВ, МТС. Повече информация е представена в т. 5.

В съответствие с приоритета за оптимизиране на бюджетния цикъл Министерството на финансите разработи средносрочна стратегия с помощ от програма ФАР. Целта на средносрочната стратегия е да изготви стратегическа рамка за подготовка на съответни структури за реализиране на по-широките икономически и социални приоритети на България, съгласувани с ЕС и МВФ.

От 1997 г. България прилага напълно интегриран подход при разработването на бюджета. Планирането и бюджетиранието се основават на обхвата на средносрочната финансова рамка (СФР). Съществува пълно съответствие между СФР и ангажиментите, поети по предприсъединителните програми.

България осъществява реформи във финансовия и бюджетен сектор с цел да осигури стабилно финансово управление на националните ресурси и тези от ЕС. За постигане на тази цел се работи за изграждането на необходимия капацитет в държавната администрация, във връзка със системите, провеждането на политика, финансовата администрация и уменията на персонала.

С оглед улесняване на прехода към новите отговорности и практики и съблюдавайки ангажимента на българското правителство за спазване на изискванията на европейското законодателство, специален инструмент за непрекъснато професионално обучение е създаден към МФ в средата на 2003 г. - отдел “Школа по публични финанси”. Основната цел на “Школата по публични финанси” е да подобри работата на публичната финансова администрация и да укрепи нейния капацитет за работа в съответствие с новите практики и стандарти.

Това ще бъде направено чрез осъществяване на специализирано обучение по целеви групи служители на основата на идентифицирани нужди от обучение. Целевите групи за обучение са властите на централно и регионално ниво.

“Школата по публични финанси” използва два основни източника за изследване на обучението за изграждане на административен капацитет:

- Повишените знания и умения в самата администрация (главно в МФ). От 1 март 2004 г. методолозите от МФ ще организират обучение на целевите групи с цел подпомагане за идентифициране, прилагане, управление и оценка на проекти, финансирани от структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.
- Опит на международните експерти/организации като инструмент за прилагане на международните стандарти в българската практика.

Преподавателите към “Школата по публични финанси” са доказани експерти в публичната администрация. Практиката, а не само теорията ще е водеща в това обучение и практики ще обучават практики.

Мисията на “Школата по публични финанси” е да улесни създаването на модерна финансова администрация в публичния сектор в България, способна да отговори на изискванията за присъединяване към ЕС в областта на публичните финанси.

Програмата на “Школата по публични финанси” е посочена в Анекс 14

В момента националното съфинансиране към предприсъединителните инструменти е гарантирано от Закона за държания бюджет и процедурите от Националния фонд към МФ, който отговаря за финансовото управление на средствата от ЕС и съответното национално съфинансиране. Наличието на ресурсите за националното съфинансиране за осъществяване на проектите и мерките към структурните фондове и Кохезионния фонд ще бъде осигурено чрез участието на Разплащателния орган и Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността и Управляващия орган на Кохезионния фонд в процедурата за подготовка на националния бюджет.

Чл. 27 от Закона за устройството на бюджета урежда процедурите за осигуряване на пълно или частично финансиране на дейностите по програмите, предназначени за реализиране на многогодишна база. Съответната част от програмния бюджет трябва да бъде включена в държания бюджет за годината.

Чл. 34 от Закона за устройството на бюджета дефинира процедурите за гъвкавост на националното съфинансиране във връзка с различните приоритети. В допълнение чл. 35 позволява на МС да одобрява извънбюджетни разходи от резерва за неотложни и непредвидени разходи. Тези процедури трябва да бъдат разработени допълнително, за да отразят предвидените поправки в Закона за устройството на бюджета, отразяващи принципите на многогодишно програмно бюджетирание и определяне на стъпките и отговорностите за разпределение на бюджетните средства по приоритети, програми и фондове. Това ще осигури гъвкавост при управлението на средствата с цел ефективно управление и усвояване. Министерството на финансите ще подготви проект за изменение на закона до края на юли 2004 г, а до края на годината проектът ще бъде внесен в Народното събрание.

Управляващият орган на Рамката за подкрепа от Общността ще наблюдава от близо разходите и бюджетното разпределение за всяка Оперативна програма включена в Рамката за подкрепа от Общността и ще подготвя редовен доклад за всяко заседание на Комитета за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността.

Комитетът за наблюдение ще разглежда и одобрява препоръките на Управляващия орган относно промените в съдържанието на всяко финансово решение за структурната помощ, включително прехвърлянето на средства между програми и приоритети.

Финансов контрол и одит

България в своите позиции CONF-BG 4/01, 46/02 48/02 ADD 25 приема достиженията на европейското право в областта на финансовия контрол, което е в сила от 30 юни 2002 г. и декларира, че ще бъде в състояние да го прилага към датата на присъединяване. България е представила Допълнителната информация (CONF-BG 44/01, 82/01 и 47/02), отнасяща се до системата на държавния вътрешен финансов контрол, външния одит, финансирането от предприєдинителните инструменти на ЕС и бъдещото финансиране, както и до защитата на финансовите интереси на ЕС. Глава 28 “Финансов контрол” беше временно затворена с общата позиция на ЕС CONF-BG 49/02.

Законодателната рамка в областта на финансовия контрол, в раздела, свързан с управлението на средствата от ЕС включва:

- Закон за държавния вътрешен финансов контрол (ЗДВФК) – приет октомври 2000 г. и изменен със закон за изменение на Закона за държавния вътрешен финансов контрол, приет на 16 октомври 2002, в сила от 01 януари 2003г.;
- Закон за Сметната палата – приет през декември 2001 г.
- Правилник за прилагане на ЗДВФК, изменен с ПМС № 97 от 29 април 2003 г., в сила от 17 май 2003 г.;
- Правилник за структурата за Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол (АДВФК).;
- Решение на МС за създаване на Съвет за държавен вътрешен финансов контрол към Министерски съвет, прието юли 2002 г.;
- Ръководство за упражняване на контрол от АДВФК върху процедурите за обществените поръчки;
- Инструкция за дейностите на делегираните от АДВФК вътрешни одитори;
- Инструкция за Общи правила за провеждане на вътрешен одит от АДВФК;
- Инструкция за превантивен контрол от АДВФК;
- Наредба за процедурите за сертифициране, извършени от АДВФК;
- Харта на вътрешния одит от АДВФК;
- Кодекс на поведение на вътрешните одитори към АДВФК;
- ПМС №18 от 04 февруари 2003 г. за Създаване на координационен съвет за борба с нарушенията, засягащи финансовите интереси на ЕС;
- Стандарти за вътрешен одит от АДВФК;
- Ръководство № 2 /27.06.2003 за създаване и работа на системи за финансово управление и контрол;
- Ръководство за създаване на одитна пътека с приложена форма на документи;

- Ръководство за вътрешен одит от АДВФК.

Основните контролни функции в България бяха съсредоточени в АДВФК и Сметната палата.

Повече информация относно главните контролни функции и особено за функциите по вътрешен одит е предоставена в т. 4.

3. Решение за определяне на ведомства или органи, отговорни за подготовката и изпълнението на мерки по Структурните фондове и Кохезионния фонд, както и начини за гарантиране на ефективна междуведомствена координация.

Стратегия за участието на Република България в Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС беше приета с РМС № 312 на 28.05.2002 г. Съгласно това Решение бяха определени следните структури и органи, които носят отговорност за подготовката и прилагането на помощта от Структурните фондове и Кохезионния фонд:

Програмиране на помощта от Структурните фондове

- УО на РПО носи цялостна отговорност за програмирането на помощта по Структурните фондове ;
- УО на РПО делегира изготвянето на Националния план за развитие на Агенцията за икономически анализи и прогнози (АИАП) към Министъра на финансите;
- УО на ОП ще бъдат отговорни за разработването на съответните Оперативни програми в консултация със социално-икономическите партньори, регионалните и местните власти.

Управление на помощта от Структурните фондове

- Бъдещ Управляващ орган на Рамката за подкрепа от Общността ще бъде Дирекция “Управление на средства от ЕС” в Министерство на финансите. Тя ще бъде отговорна за общата координация на управлението на помощта от Структурните фондове;
- Бъдещ Разплащателен орган за всички Структурните Фондове ще бъде Дирекция “Национален фонд” в Министерство на финансите. Тя ще отговаря за съставянето, представянето и сертифицирането на исканията за плащания, както и за получаването на плащанията от Комисията;
- Бъдещ Управляващ орган на Регионалната оперативна програма (РОП) ще бъде Главна дирекция “Програмиране на регионалното развитие” (ГД “ПРР”) в Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Бъдещ Управляващ орган на Оперативната програма за развитие на конкурентноспособността на българската икономика ще бъде Дирекция “Предприсъединителни програми и проекти” в Министерство на икономиката;
- Бъдещ Управляващ орган на Оперативната програма за развитие на човешките ресурси ще бъде Дирекция “Предприсъединителни фондове и

международни програми и проекти” в Министерство на труда и социалната политика;

– Бъдещ Управляващ орган на Оперативната програма за развитие на земеделието и селските райони ще бъде Дирекция “Развитие на селските райони и инвестиции” в Министерство на земеделието и горите.

– Бъдещият Управляващ орган на Оперативната програма “Транспорт” ще е звено в Министерство на транспорта и съобщенията

– Бъдещият Управляващ орган на Оперативната програма “Околна среда” ще е звено в Министерство на околната среда и водите.

Обособяването на последните два Управляващи органа ще бъде извършено до края на м.септември 2004 г. Допълнително ще бъдат предоставени органиграми за тяхната структура.

Междинни звена

До края на третото тримесечие на 2004 г. УО на РПО ще издаде Указания до Управляващите органи на ОП относно критериите и процедурата за определяне на Междинните звена (МЗ). Критериите ще се базират на оценка на доказателствения капацитет и усъвършенствани процедури на МЗ в съответствие с Чл. 4 на Регламент (ЕС) № 438/2001. Съгласно Указанията УО на ОП ще стартират процедура за определяне на МЗ до края на 2004 г., която ще приключи до края на второто тримесечие на 2005 г. Това ще бъде в съответствие с по-нататъшно развитие на Кохезионната политика и определянето на приоритетите на Оперативните програми.

Неразделна част от решението на УО за определяне на МЗ ще бъде подробен план за укрепване на капацитета на определените МЗ за изпълнение на изискванията за управление на Структурните фондове.

На основата на изпълняваните функции и придобития опит в прилагането на предприсъединителните инструменти на този етап е ясно, че следните административни структури ще действат като МЗ:

– Бъдещи Междинни звена за Регионалната оперативна програма ще бъдат изградени на ниво NUTS II в съответствие с определените приоритети на Регионалната оперативна програма

– Бъдещо Междинно звено на Оперативната програма за развитие на конкурентноспособността на българската икономика ще бъде Агенцията за малки и средни предприятия към министъра на икономиката. Съгласно приоритетите, предвидени в Оперативната програма за развитие на конкурентноспособността на българската икономика, ще бъдат определени допълнителни МЗ, спазвайки горе споменатата процедура. Техният брой ще съответства на предвидените в оперативната програма приоритети.

– Бъдещи междинни звена на Оперативната програма за развитие на човешките ресурси ще бъдат Агенцията по заетостта и Агенцията за социално подпомагане към министъра на труда и социалната политика и специализирана структура към министъра на образованието и науката. Тази специализирана структура ще бъде създадена до началото на 2005 г.

- Бъдещо Междинно звено на Оперативната програма за развитие на земеделието и селските райони ще бъде Агенция “САПАРД” към Държавен фонд “Земеделие”.
- Бъдещите Междинни звена в Оперативните програми за транспорт и околна среда ще бъдат определени до септември 2004 г.

Организационните структури по Оперативните програми са представени в Анекс 5.

Управление и координация на дейностите по Кохезионния фонд

- Бъдещ Управляващ орган за Кохезионния фонд ще бъде Дирекция “Управление на средствата от ЕС” в Министерство на финансите. Тя ще бъде отговорна за общото управление и координация на дейностите по Кохезионния фонд;
- Бъдещ Разплащателен орган за Кохезионния фонд ще бъде Дирекция “Национален фонд” в Министерство на финансите. Тя ще отговаря за съставянето, представянето и сертифицирането на исканията за плащания, както и за получаването на плащанията от Комисията за дейностите по Кохезионния фонд;
- Бъдещи органи, отговорни за прилагането на дейностите по Кохезионния фонд в транспортния сектор, ще бъдат:
 - Дирекция “Координация на програми и проекти” в Министерство на транспорта и съобщенията;
 - Изпълнителна агенция “Пътища” към министъра на регионалното развитие и благоустройството.
- Бъдещи органи, отговорни за прилагането на операциите по Кохезионния фонд в сектора по околна среда, ще бъдат:
 - Дирекция “Европейски фондове за околна среда” в Министерство на околната среда и водите;
 - Дирекция “Изпълнително звено - Програма ИСПА – благоустройствени дейности и ВиК системи” в Министерство на регионалното развитие и благоустройството.

За прилагането на помощта по Структурните фондове и Кохезионния фонд Управляващият орган на РПО, единния Разплащателен орган, Управляващите органи на ОП, Управляващият орган за Кохезионния фонд и Мониторинговите комитети на нивото на РПО и ОП и Кохезионния фонд ще бъдат органите, отговорни за осигуряване на ефективна междуведомствена координация. Взаимоотношенията и начина на предоставяне на съответната информация трябва да се базират на основните принципи за междуведомствена координация, които са установени в сектора на публичната администрация, доразвити при необходимост, за да отразят спецификата в управлението на Структурните фондове.

Органиграмите на структурите, определени за прилагане на Структурните фондове и Кохезионния фонд, са дадени съответно в Анекс 2 и Анекс 2.1.

Определените структури ще бъдат приспособени в съответствие с бъдещето развитие на Кохезионната политика и нейните бъдещи регламенти.

Допълнителният персонал за горепосочените органи ще бъде назначен, съгласно разпоредбите в новия Закон за държавния служител, изменен през октомври 2003 г., и Наредбата за реда и условията за провеждане на конкурси, приета от МС на 8 януари 2004 г. Създава се оценителна комисия, включваща директора на дирекцията, където се намира свободната длъжност, представител на дирекцията по човешките ресурси и един юрист. Процедурата за провеждане на конкурс обхваща три стъпки – оценка на профила на кандидата в съответствие с длъжностната характеристика; писмена процедура (може да бъде тест или развитие на концепция в съответната област) и интервю. На основата на резултатите от писмената процедура и интервюто комисията предлага трима потенциални кандидати за свободната длъжност. Най-добрите кандидати се поканват за работа след интервю с ръководителя на администрацията.

През първите шест месеца от назначаването им, новите експерти ще бъдат обучени. Подходящо обучение се предоставя от съответното министерство и от Института по публична администрация и европейска интеграция съгласно плана за обучение на съответната дирекция и индивидуалните планове за обучение, което включва дейностите на дирекциите като бъдещи УО на РПО, УО за Кохезионния фонд, УО на ОП след присъединяване към ЕС. Някои от областите за обучение за посочените по-горе дирекции за техния настоящ и бъдещ персонал са, както следва:

- Разширяване и задълбочаване на познанията по: регламентите на ЕС за Структурните фондове; критериите и регламентите на ЕС за ИСПА; критериите и регламентите на ЕС за прилагане и управление на Инициативите на Общността; ключови секторни или регулационни политики на ЕС; Правилата за държавните помощи и тяхното прилагане; Икономически и финансов анализ (включително анализ на ползите и разходите);
- Подпомагане на други агенции и организации за развитие на проекти и пакети от проекти с фокус върху: съвети и информация относно отражението на Структурните фондове върху публичните финанси; разбиране, интерпретиране, комуникиране и съвети относно нотифициране на Комисията; идентифициране на пропуските, припокриванията и дублирането на помощите; даване на указания за формулиране на програми/ проекти; съвети и изграждане на рамка за ефективно усвояване на фондовете за подходящи пакети от проекти;
- Координация: ефективна междуведомствена координация на политиките; ефективна междуведомствена подготовка на програми и тяхната координация; ефективна междуведомствена координация на проекти (инвестиционни проекти и грантови схеми); управление на конфликти между други участници;
- Преговори на високо равнище: Концептуализация, планиране и прилагане на ефективен преговорен процес, преговаряне за постигане на обща позиция, идентифициране и ефективно действие във формални и неформални преговорни ситуации със българските министерства и Комисията;
- Наблюдение и оценка: развитие на капацитета за двата процеса – на подготовка и на действително изработване на качествени доклади за наблюдение; развитие на капацитета за оценяване.

Между различните институции, които ще участват в управлението на Рамката за подкрепа от Общността и Кохезионния фонд управителните органи на Оперативните програми, Разплащателния орган и Междинните звена, ще бъде установен механизъм за координация. Той ще се осъществява на оперативен и стратегически принцип. Първият се отнася до изградена система от месечни срещи и обмен на информация. Стратегическият принцип ще продължи дейностите на работните групи, формирани в процеса на програмиране на НПП и ще се базира на дейностите на Комитетите за наблюдение по РПО, Кохезионния фонд и Оперативните програми. Включването на регионалните, местните власти и социално-икономическите партньори, ще се осигури с участието им в съответните работни групи в процеса на програмиране и Комитетите за наблюдение след това. Подробна информация и органиграми на взаимоотношенията между работните групи и техните ангажменти в различните етапи на програмирането и наблюдението са представени в т. 6.

4. Споразумение за определяне на органите или институциите, отговорни за прилагането на финансово – контролните разпоредби, предвидени в Регламенти на ЕК № 438/2001 и 448/2001.

Подробна информация относно нормативните актове и процедурите, приети или предстоящи да бъдат приети в съответствие с общите правила за финансово управление и контрол, се съдържа в Позицията на България по Глава 28 “Финансов контрол” (CONF-BG 4/01, 46/02 и 48/02 ADD 25) и в допълнителната информация (CONF-BG 44/01, 82/01 и 47/02), предоставени на Конференцията по присъединяване към ЕС. Глава 28 “Финансов контрол” е временно затворена с Общата позиция на ЕС CONF-BG 49/02 през 2003 г.

Основните контролни функции в България се осъществяват от Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол (АДВФК) и Сметната палата в съответствие със Закона за държавния вътрешен финансов контрол и Закона за Сметната палата.

Адекватното разделяне на функции в рамките на системата за управление на Структурните фондове и Кохезионния фонд се осигурява чрез ясното определяне и стриктното разграничаване на органите, натоварени с функции на управление, плащане, наблюдение и контрол в процеса на изпълнение. Определянето на тези органи се основава на принципа на разделение на отговорностите с цел избягване риска от конфликт на интереси между поемането на задължения и плащанията, управлението и контрола.

Съгласно действащото българско законодателство, вътрешен одит във всички разпоредители с национални средства и средства на ЕС се осъществява от АДВФК. Служителите на АДВФК извършват одитната си дейност в съответните разпоредители, но те са служители на АДВФК и този статут гарантира тяхната независимост. Съгласно действащото законодателство, разпоредителите с национални средства и средства на ЕС не са упълномощени да създават техни собствени звена за вътрешен одит. Относно този модел е постигнато споразумение по Глава 28 “Финансов контрол”.

Съставът на АДВФК се състои от 1268 служители, като повечето от тях са външни одитори. Структурата на АДВФК включва централно управление и 9 регионални дирекции. Във връзка с одита на средствата от ЕС в централното управление е създадена специална координираща дирекция, състояща се от 28 души. Одиторите и юрист консултите, обучавани да извършват одит на средствата от ЕС е

към момента са 52 души. Броят на служителите ще бъде увеличен и ще достигне 120 вътрешни одитори до края на 2006. Новоназначените служители ще бъдат обучавани в съответствие с създадените програми за обучение и индивидуалните планове за обучение.

АДВФК ще осъществява одит на управляващите органи, разплащателните органи и междинните звена, участващи в управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд, ще извършва извадкови проверки на операциите (по смисъла на Глава IV от Регламент 438/2001 и Глава IV от Регламент 1386/2002), както и ще предоставя декларация за приключване. Тези функции ще се осъществяват от различни дирекции на АДВФК. Служителите на АДВФК, които осъществяват горепосочените функции, са напълно независими от управляващите, разплащателните и контролните функции на управляващите органи, разплащателните органи и междинните звена. АДВФК осъществява одитната си дейност в съответствие с международно приетите одитни стандарти.

В съответствие с член 7 от Регламент 438/2001, управляващите органи и междинните звена по Структурните фондове, като и органите, отговорни за управлението на Кохезионния фонд ще гарантират, че техните системи за управление и контрол осигуряват достатъчна одитна пътека. В тази връзка, през септември 2003 г. АДВФК изготви общи насоки за изграждане на одитна пътека като част от системите за управление и контрол. Тези насоки допълват указанията за създаване и функциониране на системите за финансово управление и контрол, изготвени от АДВФК през юли 2001 г. и юни 2003 г. Те са насочени към определяне на съответните етапи и процедури за управление и контрол на средствата, органите, отговорни за тяхното управление, както и на документацията, необходима да осигури достатъчна одитна пътека. По този начин сметките, сертифицирани за Комисията са приложими за одитни цели чрез конкретни досиета за разходите и поддържаща документация на всяко ниво.

Сметната палата осъществява независим външен одит. Основна задача на Сметната палата е да допринася за доброто управление на бюджетните и другите публични средства, както и да предоставя на Народното събрание надеждна информация за използването на средствата съгласно принципите за законосъобразност, ефективност, ефикасност и икономичност и за достоверното отчитане на съответните бюджети.

Сметната палата може да извършва самостоятелни или съвместни одити с Европейската сметна палата по отношение управлението и усвояването на Структурните фондове и Кохезионния фонд.

Управляващият орган на рамката за подкрепа от Общността (управляващият орган на РПО) въз основа на информацията, предоставена от управляващите органи на оперативни програми, дава достатъчна увереност за разплащателния орган относно процедурите, осъществявани от тях и от междинните звена, съгласно член 9 от Регламент 438/2001. Управляващите органи трябва да имат пълна информация относно дейностите на междинните звена.

Управляващият орган на РПО дава инструкции на съответните управляващи органи на помощта за изграждане на техните системи за управление и контрол и получава доклади за функционирането им от съответния управляващ орган на помощта. (чл. 7, Регламент 438/2001). Упражнявайки правомощията си по чл. 9.3, Регламент 438/2001, управляващият орган на РПО получава синтезирана информация относно констатациите от одита на системите и от извадковите

проверки на операциите извършвани от АДВФК. Управляващият орган на РПО информира разплащателния орган относно процедурите, извършвани от него, от съответните управляващи органи на оперативни програми и от междинните звена.

Самостоятелните проверки на място ще покриват най-малко 5 % от операциите, съфинансирани от Структурните фондове (чл. 10 от Регламент 438/2001) или най-малко 15% от операциите, съфинансирани от Кохезионния фонд (чл. 9 от Регламент 1386/2002) и ще бъдат осъществявани от АДВФК. Въпреки това, АДВФК обхваща по-широк спектър в сравнение с минималните параметри по регламента. Служителите на АДВФК, които извършват проверките на място са напълно независими от управляващите органи, разплащателния орган и междинните звена.

Тези проверки са представителни и следят за законосъобразността и правилността на системите за управление контрол на място или за декларациите за плащанията на различните нива, както и за спазването на принципите за икономичност, ефективност и ефикасност. Проверките установяват дали проблемите са систематични и рискови за други или всички проекти, управлявани от съответното изпълнително звено.

Тези ангажименти ще бъдат регламентирани от първичното и/или вторичното законодателство на държавния вътрешен финансов контрол до 31 декември 2005 г.

Системите за управление и контрол на управляващите органи, разплащателния орган и междинните звена ще осигурят ясно дефиниране и адекватно разделяне на функциите, ефективно функциониране и подходящи процедури, както е предвидено в член 3 и 4 от Регламент 438/2001. Управляващите органи и междинните звена ще осъществяват проверките по член 4 от Регламент 438/2001 с цел да се проверят конкретните дейности и да се постигне съответствие с член 28 от Регламент 1260/1999 и с приложимите национални и Общностни правила. С цел по – нататъшно укрепване на системите за финансово управление и контрол, Законът за държавния вътрешен финансов контрол въвежда нова длъжност финансов контролор, считано от 1 януари 2003 г. Финансовият контролор осъществява функцията по предварителен контрол за законосъобразност и е член на ръководството на разпоредителя. АДВФК ще осъществява одит на управляващите органи, разплащателния орган и междинните звена с цел да се гарантира, че техните системи за управление и контрол функционират в съответствие с изискванията на член 3 и 4 от Регламент 438/2001.

Схемата на контролните функции е представена в Анекс 3.

Административен капацитет:

- 5. Създаване на система за изпълнение в съответствие с изписванията на регламентите (Регламент 1260/1999 и 438/2001) и определяне на задачите и отговорностите на органите или ведомствата включени в подготовката и изпълнението на Структурните фондове и Кохезионния фонд; решения, които осигуряват ефективна координация между министерствата.**

С приемането на Стратегията за участие на Република България в Структурните Фондове и Кохезионния Фонд на ЕС, приета с Решение на МС No 312/28.05.2002 г., беше установена общата рамка на системата за управление и изпълнение на операции по структурни действия в съответствие на регламентите на ЕС в тази

област. Бяха дефинирани ключовите играчи в процеса на управление, както и техните основни функции и отговорности.

Управляващ орган на Рамката за подкрепа от Общността

С гореспоменатата Стратегия Министерството на финансите е определено за Управляващ Орган на Рамката за подкрепа от Общността. С решение на МС № 173 от 2 август 2002 г. беше създадена дирекция “УСЕС”, която ще действа като Управляващ Орган на Рамката за подкрепа от Общността.

Управляващият орган на Рамката за подкрепа от Общността ще бъде отговорен (в съответствие с регламент 1260/1999) за ефективността и коректността на управлението и изпълнението на Структурните фондове в страната, действайки в пълно съответствие с националната институционална, правна и финансова система. За изпълнение на тази задача Управляващият орган ще:

- Организира изпълнението на Рамката за подкрепа от Общността (Регламент на Съвета 1260/99, чл. 34.1) и ще организира актуализацията на Рамката за подкрепа от Общността координирано с и след одобрението на съответния Комитет за наблюдение (регламент 1260/99, чл. 34.3 и 35.3 а);
- Създаде система за събиране на надеждна финансова и статистическа информация по изпълнението, за индикаторите за наблюдение и оценката, и ще осигури предоставянето на такава информация на Европейската комисия (регламент 1260/99, чл. 34.1а);
- Координира дейността на съответните Управляващи органи (регламент 1260/99, чл. 34);
- Предоставя на Европейската комисия годишен доклад по изпълнението след получаване на одобрение от Комитета за наблюдение (регламент 1260/99, чл. 34.1с);
- Участва заедно с Европейската комисия в годишна среща за преглед на основните резултати от предишната година (регламент 1260/99, чл. 34.2);
- Организира в сътрудничество с Европейската комисия междинната оценка на Рамката за подкрепа от Общността (регламент 1260/99, чл. 34.1d);
- Председателства и представлява Секретариат на Комитета за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността (регламент 1260/99, чл. 35.2);
- Бъде отговорен за осигуряването на съответствие с политиката на ЕС в областта на конкуренцията, обществените поръчки, подобрене и опазване на околната среда и премахването на неравенството и повишаване на равнопоставеността между мъжете и жените.
- Гарантира, че органите, участващи в управлението и изпълнението на Рамката за подкрепа от Общността поддържат отделна счетоводна система или съответни счетоводни записи на всички операции свързани с помощта (регламент 1260/99, чл. 34.1e);
- Гарантира, че операциите, финансирани чрез тази помощ са точни като прилага системи за вътрешен контрол с цел осигуряване на съответствие с принципите на ефективно финансово управление (регламент 1260/99, чл. 34.1a,f);

– Осигури съответствие с политиките на Общността чрез прилагане на правилата на Общността в областта на обществените поръчки и съблюдавайки задълженията отнасящи се до информацията и публичността (регламент 1260/99, чл.12 и 34.1g,h).

– Бъде отговорен за осигуряване на необходимото съфинансиране от националния бюджет.

Дирекция “Управление на средствата от ЕС” в Министерство на финансите, която ще бъде бъдещият Управляващ орган на Рамката за подкрепа от Общността функционира от месец август 2002 г. Значителна помощ на дирекцията ще бъде оказана по проект BG 2003/IB/SPP-01 “Създаване на интегрирана система за Структурните фондове и Кохезионния фонд в България за Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността и за Разплащателния орган”, финансиран от Програма ФАР 2003.

Понастоящем в Дирекция “Управление на средствата от ЕС” работят 25 експерта, за които е осигурено интензивно обучение. С външна подкрепата са разработени индивидуални работни планове на служителите от дирекцията и План за развитие на човешките ресурси на дирекцията. Това са документи, разработени на годишна база и всяка година ще бъдат актуализирани. До края на второто тримесечие на 2004 г., ще бъде готова и Стратегията за организационно развитие на дирекцията. Тя ще обхваща периода 2004 – 2006 г. и ще бъде актуализирана ежегодно. На този етап такава стратегия ще бъде разработена само за дирекция “Управление на средствата от ЕС”. Всички Управляващи органи на Оперативни програми ще следват този подход. До края на м. юни 2004 г. Управляващият орган на Рамката за подкрепа от общността ще предостави на Управляващите органи на Оперативни програми методология, по която те да разработят своите Стратегии за организационно развитие и ще се отнасят за периода 2005 – 2006 г.

Стратегията за организационно развитие ще е съсредоточена върху оптимизацията на структурите, ресурсите и изграждане на инструментите за управление на процесите. Стратегията, която цели да подобри вътрешната работа на дирекцията и качеството на обслужване на институциите и лицата, с които работи (министерства, Европейска комисия и др.) се съсредоточава върху:

- Развиване на потенциалните възможности на всеки един служител за постигане на оптимално изпълнение на поставените му задачи;
- Подобряване на потенциалните възможности на началниците на отдели да ръководят и управляват работата ефективно;
- Подобряване на качеството на комуникация и потоците на информация между дирекцията и нейните ключови партньори;
- Подобряване на разпространението на знанията и уменията в рамките на дирекцията;
- Укрепване на работните взаимоотношения в дирекцията, чрез фокусиране върху: процесите и начините за вземане на решения; управлението на конфликти; способността да предвиждат, идентифицират, планират и управляват промени; способността за приспособимост, гъвкавост и управление на кризи; управленските и лидерски стилове; процесите за управление на дейността, възнаграждения и признания;

- Подобряване ефективността на системи и процеси с цел на предоставяне на ефективни и ефикасни услуги;
- Постепенно и навременно променяне фокусът от текущи (пред присъединителни) въпроси към средносрочни (след присъединяване) задачи.

Когато действа като Управляващ Орган на Рамката за подкрепа от Общността, дирекцията:

- Ще увеличи състава си до 45 души както следва: 5 експерта ще бъдат назначени до края на 2004 г., 8 допълнителни експерта ще бъдат назначени до края на 2005 г. и до момента на присъединяването още 7 експерти ще бъдат назначени;
- ще бъде изгради и последователно укрепи капацитетът си за наблюдение и оценка;
- ще създаде нов отдел, който ще отговаря за администрирането на информационна система за управление, наблюдение и оценка;
- ще укрепи капацитетът си за програмиране, включително по бюджетните въпроси, правната и законодателна рамка, като изгради ефективни връзки с различните участници в процеса, в т.ч. и с областите и общините;
- ще създаден специален отдел за координация на предварителната, междинна и последваща оценка на средствата от ЕС;
- ще изгради капацитет за вътрешна проверка и контрол във връзка с Чл.4, на Регламент 438/2001 на Европейската Комисия.

Органиграма на структурата на Управляващия орган на РПО е приложена в Анекс 4

Органиграми на Управляващите органи на РОП и на ОП са показани в Анекси 15.1, 15.2, 15.3 и 15.4.

Допълнителни подробности по изграждането и развитието на административния капацитет са представени в подробната Пътна карта за изграждането на административния капацитет (Анекси 16, 16.1, 16.2, 16.3, 16.4 и 16.5).

Разплащателен орган

Дирекция “Национален фонд” към Министерство на финансите ще бъде единствен Разплащателен орган за всички Структурни фондове и за Кохезионния фонд. Като ключов елемент на системата за ефективно финансово управление на Структурните фондове и Кохезионния фонд, Разплащателният орган ще бъде отговорен за:

- Сертифициране на документите за междинни и окончателни разходи по линия на Структурните фондове;
- Спазване изискванията на Регламент на Съвета № 438 от 2001 г., чл. 9.2 и чл. 9.3;
- Подготовка и изпращане на Заявки за плащания до и получаване на плащания от Комисията;
- Потвърждаване пред Комисията на допустимостта на извършените разходи;

- Осъществяване на финансовото управление на отпускнатите средства по Структурните фондове и Кохезионния фонд (виж Регламента на Съвета)
- Осигуряване на своевременно и регулярно финансиране на проектите и участие в процедурата за изготвяне на държавния бюджет, като по този начин се наблюдава осигуряването на необходимото съфинансиране по проектите.

Дирекция Национален фонд функционира от февруари 1999г. и е натрупала значителен опит в управлението на цялата отпускана на България предприсъединителна помощ и на съответното национално съфинансиране.

Изградената още в началото институционална структура осигурява разделение на отговорностите, необходимо за ефективното управление на финансовите ресурси и е солидна основа за адекватно действащи системи за управление и контрол.

Дирекция “Национален фонд” доказва, че притежава необходимия капацитет и процедури за управление на средствата от европейското и национално съфинансиране в съответствие с изискванията на доброто финансово управление. Национален фонд, също така, в качеството си на Компетентен орган по изцяло децентрализираната програма САПАРД, защитава финансовите интереси на Европейския съюз. Допълнителен опит е натрупан в процеса на подготовка за разширена децентрализация на управлението на проектите финансирани по ФАР и ИСПА. Капацитета на Национален фонд ще бъде приведен в съответствие с изискванията на Структурните фондове и Кохезионния фонд чрез прилагането на два проекта – ФАР 2001 – Подобряване управлението на средствата от Европейския съюз (в процес на изпълнение) и ФАР 2003 проект – “Създаване на интегрирана система за Структурните фондове и Кохезионния фонд в България за Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността и за Разплащателния орган”. Понастоящем, персоналът на Национален фонд наброява 22 експерти и следвайки стратегическия план за развитие той ще нарасне до 35 експерти в края на 2006. Увеличението на персонала на Национален фонд е свързано с очаквания обем работа през първата година след присъединяване, когато Националният фонд ще продължи да участва в управлението на предприсъединителната помощ (през преходния период) и вече ще има задължения като Разплащателен орган за СФ и КФ.

Управляващи органи на Оперативните програми

Определените Управляващи органи на Оперативните програми ще следят за ефективността и легитимността на управлението и изпълнението на съответната Оперативна програма под цялостния контрол на Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността. За изпълнение на тази задача, всеки управляващ орган ще:

- Изпълнява ролята на Секретариат на Работната група, която изготвя съответната оперативната програма (вкл. координиране с Агенцията за икономически анализи и прогнози, министерствата и различните звена);
- Изготвя програмното допълнение, което завършва с по-големи детайли Оперативната програма по отношение на мерките, организацията на дейностите, администрацията и системата за контрол на Управляващия орган и Междинното звено;
- Изгражда система за събиране на достоверна финансова и статистическа информация по отношение на изпълнението за целите на индикаторите за наблюдение и контрол на Оперативната програма и осигурява предаването на

информацията до Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността (система за наблюдение и контрол) (регламент 1260/1999, чл.34 1 g);

- Отговаря за приемането на поправки към Оперативната програма съгласувано със съответния Комитет за наблюдение и Управляващия орган на РПО и одобряването му от ЕК;
- Отговаря за осигуряването на съгласуваност с политиките на ЕС, принципите и задълженията в областта на конкуренцията, публичността, обществените поръчки, опазването и подобряването на околната среда, премахването на дискриминацията, основана на пол, раса и т.н. при избора на проекти по Оперативната програма. (Регламент 1260/1999, чл.34 1 g);
- Отговаря за подготовката и съгласуването с Управляващия орган на РПО на сроковете и процедурите за подбор на проекти в областта на съответната Оперативна програма и за предоставянето им за одобрение на съответния Комитет за наблюдение;
- Изпълнява и управлява Оперативната програма:
 - отговаря за изпълнението на одобрените правила и процедури за подбор на проекти предмет на Регламент 1260/1999, чл. 35.3 b;
 - Упражнява наблюдение и контрол върху проектите и бенефициентите в рамките на Оперативната програма;
 - Отговаря за финансовото управление;
 - Гарантира допустимостта на разходите, направени от крайните бенефициенти¹ и извършва плащанията (Разплащателно звено);

Разплащателните звена в Управляващите органи ще отговарят за разплащането на разходите на крайните получатели, като проследяват изпълнението на задължителното удостоверяване на изпълняването на критериите за разносните, създаването на отделна счетоводна система или съответните счетоводни документи на всички трансакции, свързани с финансовата подкрепа;

- Отговаря за Комитета за наблюдение:
 - председателства, организира срещите и изпълнява ролята на Секретариат на Комитета за наблюдение на съответната Оперативна програма(Регламент 1260/1999, чл. 35.2);
 - осигурява необходимите документи за срещите на Комитета за наблюдение, и ако е необходимо, предложения за реалокиране на средства;
 - отговаря за избора на членове, правила и отговорност на Комитета за наблюдение съгласно Регламент 1260/1999, чл. 35.1;
- Отговаря за оценката, в областта на програмирането и изпълнението на програми и проекти;
 - Организира предварителната оценка на Оперативната програма (Регламент 1260/1999, чл. 41.1);

¹ "краен получател" в смисъла на първото изречение на чл. 9 (1) на Регламент 1260/ 1999, а именно "звена – публични или частни компании, отговорни за извършване на операциите

- Заедно с Управляващия орган на РПО и ЕК организира междинната оценка на Оперативната програма (Регламент 1260/1999, чл.43.2);
- Съдейства на ЕК и Управляващия орган на РПО при организирането на последващия контрол на Оперативната програма (Регламент 1260/1999; чл.43.2);
- Организира оценката на системата за изпълнение на Междинните звена, включително и системата на контрол на крайните получатели;
- Отговаря за изготвянето на различните годишни, многогодишни и заключителни доклади (Регламент 1260/1999, чл.37), които се одобряват от Комитета за наблюдение (Регламент 1260/1999, 35.3 е);
- Отговаря за вътрешния и външен контрол:
 - Отговаря за проверката на място от Междинното звено и крайните получатели;
 - Докладва годишно или при специални случаи за извършения контрол и различните етапи от изпълнението на програмите и проектите;
 - Отговаря за осигуряването на публичност, допълняемост и осведомяването за дейности съгласно Регламент 1260/1999, чл. 11 и 46.

Под междинно звено ще се разбира всяка публична или частна институция или служба, която действа под контрола и отговорността на Управляващите органи или изпълнява задачи от тяхно име във връзка с крайните получатели.

Делегирането на задачи на междинното звено ще бъде обект на Споразумение между него и Управляващия орган.

Основните аспекти на Споразумението ще бъдат:

- Оперативни програми – приоритети, мерки, бюджет (принос и индикативни финансови планове), критерии за регионално разпределение на средствата, срок на помощта; бюджетни правила (бюджетна година, ограничения, национално съфинансиране и т.н.);
- Изисквания за системите за наблюдение и контрол – данни и индикатори, събиране на данни, засекретяване на информацията, обмен на данни, достъп до данните;
- Изграждане на счетоводна система;
- Търгове и договаряне (крайни получатели) – Правила и изисквания на ЕС, формуляри, документация и информация;
- Съответствие с изискванията на ЕС;
- Допустимост на разходите, правила за конкурентноспособност, Процедури и Правилници за действие;
- Процедура на разплащане към крайните получатели;
- Система за докладване – финансови доклади, доклади за изпълнение (междинни и заключителни);
- Изисквания за избор на програми и проекти;

- Вътрешна административна система – изисквания и описание (вкл. Процедури, отговорности, организационна структура, контрол, и т.н.);
- Вътрешно проследяване за контрол и одит – изисквания и описание;
- Развитие на отделните проекти – търгове, информация, публичност, форма за кандидатстване, консултиране, процедура на подаване на документи, процедура на приемане на документи, проверки, процедура на подбор, вземане на решение, процедура на проверяване, контракуване, контрол, наблюдение, проверки, процедура на уреждане на дълг/заеми, докладване и т.н.

Управляващ орган на регионалната оперативна програма ще бъде настоящата Главна дирекция "Програмиране на регионалното развитие" в МРРБ, допълнена със състава на настоящата Изпълнителна агенция по ФАР. Екипът на Главната дирекция понастоящем включва 18 експерти на централно и 28 на областно ниво.

От февруари 2004 година, дирекцията се състои от 3 отдела – "Програмиране на трансграничното сътрудничество", "Програмиране на икономическото и социално сближаване" и "Координация и мониторинг". Всеки отдел се състои от по 6 експерта.

След присъединяването, трансграничното сътрудничество ще бъде осъществявано на децентрализирано ниво от съответните области и общини в граничните региони.

Дирекция "Изпълнителна агенция Програма ФАР" към МРРБ, понастоящем включена в тръжни процедури, контракуване, разплащане, финансово наблюдение и контрол на проекти, финансирани по програма ФАР, се състои от 4 отдела с общо 39 експерта:

- Изпълнителна агенция ФАР – ИСС (13 експерта);
- Изпълнителна агенция ФАР – ТГС (15 експерта);
- Звено за изпълнение на инфраструктурни проекти(3 експерта);
- Усвояване на средствата и разплащане(9 експерта).

До датата на присъединяване на България към ЕС общия брой на експертите, които ще изпълняват задачите на бъдещия Управляващ орган се очаква да стане 99 души– 71 на централно ниво и 28 на регионално.

Експертите ще бъдат назначени в съответствие със Закона за държавния служител и ще получат необходимото въвеждащо обучение. Управляващият орган ще има регионални помощни звена.

Настоящите и новоназначените експерти ще бъдат напълно включени програмата за обучение по туининг проект на Програма ФАР 2003. Обучението ще обхваща цикъла на програмиране, оценка, изпълнение и наблюдение на Структурните фондове.

Бъдещата структура на Главната дирекция (описана в Анекс 5.1.А) ще включва:

Дирекция "Управление на програми" ще изпълнява управлението и наблюдението на Регионалната оперативна програма. Тя ще функционира чрез:

- Отдел "Програмиране", отговорен за разработването на РОП. Отделът ще си сътрудничи пряко с 6 дирекции на ниво NUTS II, които ще отговарят за разработването на Регионалните програми за развитие и да координират

подготовката на РОП в съответствие с принципа на партньорство на регионално ниво. Дирекциите на ниво NUTS II ще действат и като секретариат на Съветите за Регионално развитие;

- Отдел “Наблюдение на РОП” – ще осигурява наблюдението на ниво програмиране, събирането на данни и ще подпомага работата на Комитета за наблюдение като Секретариат;

- Отдел “Информационни технологии” – отговорен за поддръжката на ИТ системата;

- Отдел “Оценяване” – ще подпомага подготовката на предварителния, текущ и последващ контрол на програмите;

Дирекция “Финансово управление и контрол ще бъде отговорна за разплащанията с крайните потребители и валидността на направените разходи. Тя ще изпълнява функциите си чрез:

- Отдел “Плащания” – ще подsigурява управлението на разплащанията и подаването на декларации за плащане до Разплащателния орган;

- Отдел “Счетоводство”- ще проверява валидността на направените разходи;

Дирекция “Управление на дейностите” ще изпълнява дейностите по подбор и наблюдение на проекти. Ще изпълнява функциите си чрез:

- Отдел “Наблюдение на дейностите” – ще верифицира извършената работа;

- Отдел “Подбор на дейностите” – ще прави проверка на извършена дейност за съответствие с правилата на ЕС.

В допълнение, 3 сектора със специфични функции, подчинени директно на Главната дирекция, ще изпълнява следните функции :

- Сектор “Вътрешен одит” – ще бъде отговорен за одита на системата и ще следи за ‘одитната пътека’;

- Сектор “Човешки ресурси и институционално изграждане” - отговорен за организационното развитие и провеждане на обучения;

- Сектор “Право и борба с корупцията” – отговорен за спазването на регламентите, директивите и политиките на ЕС .

Управляващият орган ще делегира определени функции на Междинни звена на ниво NUTS II.

Окончателно изясняване и прецизното дефиниране на функциите, делегирането на задачи и взаимодействието на управляващия орган с междинното звено ще бъдат направени в рамката на Проекта за партньорство BG 03/IV – SPP – 02. Този проект цели повишаване капацитета на УО на РОП. Като допълнение персоналът на административната структура ще бъде обучен в рамките на проект за институционално изграждане, предложен за финансиране към Финансов меморандум 2004 г.

Бъдещият управляващ орган на Оперативна програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” ще бъде дирекция “Предприсъединителни програми и проекти (ППП) в Министерство на икономиката. Понастоящем дирекцията функционира като Звено за изпълнение на проекти по програма ФАР, съгласно Финансови меморандуми 2000, 2001, 2002, 2003 на ФАР –

ИСС” Конкурентноспособност”. Към момента са назначени 25 служители с висше образование в областта на финансите, правото, икономиката, международни отношения, инженерни специалности, с отлични компютърни и езикови умения. Тези служители вече са придобили значителен професионален опит в програмния цикъл на ФАР и в изпълнението и наблюдението на схеми за безвъзмездна помощ. Преминали са няколко обучения, свързани с процедурите по ФАР и сключването на договори, както и с управлението на бъдещи програми и проекти по Структурните фондове на ЕС. В допълнение, служителите в дирекцията ще бъдат специално обучени за управлението на проекти по Структурните фондове в рамките на проекти, насочени към укрепване на административния капацитет и финансирани от програма ФАР. От м.юли 2004 г. в Министерството на икономиката ще стартира Туининг проект “Укрепване на капацитета на Министерство на икономиката за управление на Оперативната програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” по Структурните фондове”. Този проект предвижда няколко обучения, насочени към повишаване капацитета за програмиране, управление, оценка и наблюдение на програми и проекти, финансирани от Структурните фондове.

Съгласно Финансов меморандум 2004 Дирекция “ППП” се очаква да функционира като Изпълнителна агенция за програмния период на ФАР 2004-2006 г. Дирекцията е предприела необходимите мерки за акредитация по Системата на разширено децентрализирано изпълнение (EDIS) по отношение на персонала, професионалния опит, квалификация и организационна структура, и вече се е присъединила с другите Изпълнителни агенции в следващите фази от процеса на подготовка за преминаване към системата EDIS.

Дирекция “ППП” е назначила с 27 регионални (местни) координатори, чрез които ще се осигури децентрализираното изпълнение на функциите. Основните задачи на регионалните координатори ще бъдат да координират изпълнението на програмите с регионалните и местни власти и другите участници в процеса, да организират на регионално ниво кампании с цел популяризиране на програмите, които се изпълняват, както и извършване на наблюдение на изпълнението на проектите от крайните потребители. Предвижда се до края на 2004 година, регионалните координатори да се присъединят към местните офиси на Агенцията за малки и средни предприятия². Очаква се това да засили значително институционалния капацитет на последната в ролята и на бъдещо Междинно звено на оперативната програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”, както и да осигури стабилна координация на дейностите между дирекция “ППП” като УО и Междинните звена.

В рамките на текущо изпълняваните проекти по ФАР за укрепване на административния капацитет, както и на вече изготвените проекти по ФАР 2003-2004, служителите в дирекцията са и ще бъдат допълнително обучени във връзка с новите отговорности. Обучението се предвижда да бъде осигурено по двустранни споразумения между Министерството на икономиката и администрации от държави-членки на ЕС.

² В проекта на закон за промяна на Закона за малки и средни предприятия, който е на второ четене в Народното събрание, се предвижда Агенцията за МСП да се слее с Агенцията за насърчаване на износа, като се образува нова Агенция за насърчаване на предприемачеството. Последната ще има регионални офиси на областно ниво.

До юни 2005 г. персоналът на дирекцията ще бъде увеличен до 30 служители, а до декември 2006 г. – до 35. Когато започне да функционира като Управляващ орган на Оперативната програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”, дирекцията ще включва пет отдела:

- Отдел “Програмиране” – 5 експерти до края на 2006 г.;
- Отдел “Наблюдение и финансов контрол” – 15 експерти до края на 2006 г.;
- Отдел “Поръчки, търгове и договаряне” – 4 експерти до края на 2006 г.;
- Отдел “Стратегическо изпълнение” – 7 експерти до края на 2006 г.;
- Отдел “Вътрешен и външен контрол” – 3 експерти до края на 2006 г.

Отговорностите на гореизброените отдели са, както следва:

- Отдел “Програмиране” – общ процес на програмиране; секретариат на Работната група/РГ/ по ОП, която РГ подготвя ОП, Програмните допълнения, Инициативи на Общността; осъществява контакти с външни институции, министерства и ЕК; отношения с МФ; подготовка на документи за реалокации на средства; анализ на нуждите и оценка в контекста на рамката за програмиране и изпълнение на програми и проекти; програми за обучение на персонала на Управляващия орган/УО/.
- Отдел “Наблюдение и финансов контрол” ще се състои от два сектора:
 - Сектор “Финансов контрол и надзор” – изграждане и управление на система за събиране на информация и изработване на редовни и извънредни отчети за контрола, осъществяван през различните етапи на изпълнение на програмите и проектите; проверки на място; осигуряване на информация за изразходвани или за договорени средства; изготвяне на финансови отчети, свързани с Оперативната програма; контрол на бюджета и общото финансово управление; секретариат на Комитета за наблюдение;
 - Сектор “Плащания” – Подаване на искания за финансиране, декларация и изявление за разходите до Разплащателния орган; Получаване на искания за плащане от крайните бенефициенти; Осъществяване на функции по потвърждаване /валидизиране/ и оторизиране /разрешаване/ на разходите; Извършване на плащания към крайни получатели; Поддържане на отделна счетоводна система и на адекватни счетоводни документи за всички преводи, свързани с финансовата подкрепа; Събиране на суми, платени по грешка/недължими суми/ (звено за събиране на лоши дългове).
- Отдел “Поръчки, търгове и договаряне” – процедура за избор на Междинно звено, споразумения с Междинните звена; осигуряване на публичност и реклама (уеб-сайтове, вестници, контакти с медиите); одобряване на всички документи, изготвени от Отдел “Стратегическо изпълнение”; Контрол по отношение на МЗ за прозрачност на процедурите за възлагане на поръчки при избор за финансиране; Осигуряване на съответствие с политиките на ЕС, принципите и задълженията в областта на конкуренцията, обществените поръчки, опазването на околната среда и равенството между половете.

– Отдел “Стратегическо изпълнение” – изпълнение на проекти; обмен на информация с МЗ или крайните получатели; изготвяне на обяви за кандидатстване и на други тръжни документи; изготвяне на анализ на рисковете; изготвяне на уведомления за плащане до сектор “Плащания”; отчитане (годишно, многогодишно и отчети след приключване на изпълнението).

– Отдел “Вътрешен и външен контрол” – проверка на операционните системи за управление; контрол за проверките, извършвани на място от сектор “Наблюдение и финансов контрол”, контрол на процедурата за плащане и отчет за осъществения контрол; даване на препоръки за подобряване на дейността; пряко отчитане на Ръководителя на УО.

Бъдещото Междинно звено за ОП “Конкурентноспособност на българската икономика” ще бъде Агенцията за малки и средни предприятия, която ще бъде отговорна за ежедневното управление на средствата по СФ. Конкретните отговорности на МЗ ще бъдат определени впоследствие в рамките на предвидения проект по ФАР 2003 за подготовка за усвояване на Структурни фондове.

Схемата, която илюстрира, органите/структурите, планирани да изпълняват ОП “Конкурентноспособност на българската икономика” е представена в Анекс 5.2.

Броя на Междинните звена на Оперативната програма ще се увеличи в зависимост от нейните приоритети.

Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” към Министерство на труда и социалната политика, в момента действаща като Изпълнителна агенция по програма ФАР за проекти по схеми за безвъзмездна помощ в социалния сектор ще бъде Управляващ орган на Оперативната програма за Развитие на човешките ресурси.

Междинни звена, предвидени за изпълнението на ОП “Развитие на човешките ресурси”, ще бъдат Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане и специализирана структура(следва да бъде изградена) в Министерство на образованието и науката. МТСП е дало приоритет на изграждането и повишаването на административния капацитет не само за Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти”, но и за Агенцията по заетостта. Беше осъществена серия от курсове за обучение на двете структури по Туининг проект ФАР 2001 “Подготовка за бъдещи програми и проекти от типа ЕСФ”, съсредоточени върху програмиране, изпълнение, наблюдение и оценка на програми и проекти от типа ЕСФ. Като резултат от този проект беше изработен Процедурен наръчник, който ще бъде стабилен основа за развитие на системите за управление и контрол на Управляващия орган на Оперативната програма. Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” в момента се състои от 24 експерти на централно ниво, които са държавни служители и 10 експерти и технически сътрудници на централно ниво. Има още 28 регионални координатори и 28 финансови експерти във всички области на нивоNUTS 3. Във връзка с бъдещото осъществяване на функциите като Управляващ орган на Оперативна програма, съставът на дирекцията е 90 експерта

Агенцията по заетостта се предвижда да функционира като едно от Междинните звена на ОП “Развитие на човешките ресурси”. През втората половина на 2003 г. Агенцията създаде обособен отдел “Предприсъединителни фондове” в рамките на Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни връзки” с 6 експерта на централно ниво и 26 експерта на регионално ниво. Служителите на отдела бяха

обучени по програмите за обучение на Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” на Министерство на труда и социалната политика. Повишаването на капацитета на този отдел ще бъде осъществявано чрез работата му като Група за управление на проекти в рамките на текущите проекти по Програма ФАР. В началото на 2005 година се предвижда броя на експертите в отдела да нарасне на 18 експерта на централно ниво и 26 експерта на регионално. Служителите ще бъдат обучавани по програмите за обучение на Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” на Министерство на труда и социалната политика и програмите за обучение на Института по публична администрация и европейска интеграция.

Агенцията за социално подпомагане се предвижда да бъде друго Междинно звено на ОП ”Развитие на човешките ресурси”. В Агенцията ще бъде създадена специализирана структура до началото на 2005 година. В нея ще бъдат назначени най-малко 15 експерта на централно ниво. Назначените експерти ще бъдат обучавани по програмите за обучение на Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” на Министерство на труда и социалната политика и програмите за обучение на Института по публична администрация и европейска интеграция.

Специализирана структура в Министерство на образованието и науката също се предвижда да функционира като Междинно звено на Оперативната програма, отговорна за изпълнението на мерките в сферата на образованието и науката.. Повишаването на капацитета на Министерство на образованието и науката беше осъществявано чрез работата му като Група за управление на проекти в рамките на миналите и текущите проекти по Програма ФАР. Специализираната структура ще бъде изградена до началото на 2005 година. Назначените експерти ще бъдат обучавани по програмите за обучение на Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти” на Министерство на труда и социалната политика и програмите за обучение на Института по публична администрация и европейска интеграция.

Диаграмата, която илюстрира предвижданите органи/структури за изпълнение на Оперативната програма за Развитие на човешките ресурси е представена в Анекс 5.3.

Управляващ орган на бъдещата Оперативна програма “Развитие на земеделието и селските райони” ще бъде Дирекция “Развитие и на селските райони и инвестиции” (РСРИ) към Министерство на земеделието и горите. Дирекция РСРИ успешно развива своя административен капацитет в програмирането на Националния план за развитие на земеделието и селските райони 2000-2006 и в работата си като Секретариат на Комитета по наблюдение на Програма САПАРД. Дирекцията е придобила опит в програмирането, наблюдението, оценката и отчетността до Европейската Комисия по Програма САПАРД, като осигурява публичността на САПАРД (съответно и на Оперативната програма). В момента Дирекцията има 26 експерти, работещи в три отдела: “Програма САПАРД”, “Инвестиции в селски райони” и “Агроекология”.

Отдел “Програма САПАРД” отговаря за подготовката, актуализирането и координирането на Националния план за развитие на земеделието и селските райони 2000-2006 г. След неговото одобряване от Европейската Комисия, отделът работи като секретариат на Комитета по наблюдение на Програма САПАРД. В тази връзка основните функции на отдела са: подготовка на материалите за редовните срещи на

Комитета по наблюдение (доклади по показателите за наблюдение, анализи на напредъка в прилагането на Програма САПАРД, предложения за изменения в Националния план за развитие на земеделието и селските райони). Отделът също така осигурява техническа помощ на постоянните Работни групи към Комитета по наблюдение, създадени по всяка мярка от САПАРД. В Работните групи, чиято функция е да анализират прилагането на САПАРД, има представители на браншовите организации, секторни неправителствени организации и министерства. Отдел “Програма САПАРД” отговаря за организирането на междинната оценка на Програма САПАРД (подготовка на тръжните документи и изпълнение на тръжните процедури, администриране и техническа помощ на изпълнението на оценката), както и за Годишните доклади по Програмата.

Основните функции на отдел “Инвестиции в селските райони” са: подготовка на тръжни документи и процедури по някои от мерките на САПАРД (мярка “Подобряване на професионалното обучение”); подготовка на прилагането на мерки за развитие на селските райони, които не са включени по САПАРД (мерки за необлагодетелстваните райони, мерки тип “Лидер”, и др.); координиране на сътрудничеството с неправителствените организации, работещи в областта на развитието на селските райони (на основа на принципа на партньорството); подкрепа на местните администрации в подготовката на интегрирани планове за развитие на селските райони.

Основните функции на отдел “Агроекология” са: подготовка на агро-екологични програми и свързаното с тях законодателство; осигуряване на съвместимостта на Националния план за развитие на земеделието и селските райони и Европейското законодателство в областта на опазването и подобряването на околната среда; осигуряване на координация с Европейската комисия и други международни институции по въпросите на агро-екологичната политика; разработване на административните процедури за прилагане на агро-екологичната програма; обучение, информация, наблюдение, контрол, управление на техническата помощ при прилагането на агро-екологичната програма.

До 31 декември 2005 г. структурата на Министерство на земеделието и горите следва да бъде изменена, за да се допълнят отговорностите на Дирекция “РСРИ”, като на дирекцията бъде възложено да изпълнява функциите на Управляващия орган на Оперативната програма “Развитие на земеделието и селските райони”. С оглед на тези бъдещи функции числеността на Дирекция “РСРИ” ще нарасне на около 50 служители. Ще бъдат назначени и нови експерти, които ще работят по вътрешната оценка на прилагането на ОП. Длъжностните характеристики и отговорности на експертите, както и ръководства за дейността на Дирекция “РСРИ”, като Управляващ орган, ще бъдат разработени и допълнени въз основа на резултатите от многогодишен проект по Програма ФАР 2004-2006 г., насочен изцяло към засилването на административния капацитет на Дирекция “РСРИ” с оглед нейните бъдещи функции.

Прилагането на ОП “Развитие на земеделието и селските райони” ще се основава предимно на опита, натрупан по Програма САПАРД.

Междинно звено по Оперативната програма ще бъде Агенция САПАРД към Държавен фонд “Земеделие”. Агенция САПАРД развива необходимия капацитет за успешното прилагане на Програма САПАРД. Понастоящем в агенцията работят 230 души (90 души на централно ниво и 140 души в регионалните/областни дирекции). Административната структура на агенцията на централно ниво включва три основни

отдела: Европейски схеми (прилагаща функция); Европейско финансиране (разплащателна функция); и Вътрешен одит. Органиграмата на Агенция САПАРД е представена в Приложение 6 като пример на добра практика в действие. Агенцията разполага с 28 регионални дирекции (работещи по прилагането на 3 от мерките по САПАРД) и 6 областни дирекции (работещи по разплащанията на завършени проекти по САПАРД). С оглед на бъдещите си задачи и отговорности като Междинно звено по ОП и Разплащателна агенция по секция "Гарантиране" на ЕФОГЗ, Агенция САПАРД ще подсили своя институционален и административен капацитет съгласно разработен подробен план. До края на 2005 г. персоналът на Агенция САПАРД ще бъде увеличен с поне 260 служители на централно ниво (160 експерти и 100 технически персонал) и със 150 служители на регионално ниво, като по този начин общият брой служители ще достигне около 640 души. Организирането на Разплащателната агенция, обучението на персонала и създаването на Интегрирана система за административен контрол (ИСАК) ще се осъществи въз основа на проект по Програма ФАР "Създаване на Разплащателна агенция и подготовка за създаване на ИСАК в България".

Обучението на експертите, ангажирани в прилагането и разплащанията по ОП се предвижда да стане по проекта на Дирекция "РСРИ" по ФАР 2004-2006г.

Основните отговорности на Агенция САПАРД като Междинно звено по ОП "Развитие на земеделието и селските райони" са:

- Информирание на Управляващия орган относно разкритите злоупотреби;
- Плащане на получателите след извършване на необходимите проверки за допустимостта на разходите; поддържане на отделна счетоводна система или на адекватни счетоводни данни относно всички финансови операции, свързани с отпускането на помощ по ОП; осигуряване на адекватно разделение на функциите;
- Проверка на допустимостта на разходите, извършени от получателите и осъществяване на плащания към крайните получатели (разплащателна функция);
- Осъществяване на наблюдение и контрол върху проектите и получателите по ОП;
- Изпълнение на одобрените критерии и процедури за избор на проекти в съответствие с Регламент 1260/99, чл.35.3б;
- Организиране, в сътрудничество с Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността, на оценката на проектите, чрез които се изпълнява ОП (Регламент 1260/99, чл.34.1);
- Създаване на система и механизми за осъществяване на адекватен контрол върху крайните получатели, които са отговорни за изпълнение на тръжни процедури, сключване на договори и плащания;
- Консолидиране на данните от наблюдението на крайните получатели в система за наблюдение и изпращане на данните до Управляващия орган по ОП;
- Спазване на изискванията на Регламент 438/01, чл.3;
- Създаване на съответните процедури по Регламент 438/01, чл. 5.2в;
- Спазване на изискванията на Регламент 438/01, чл. 9.2а, изпълнение на изискванията на Регламент 1260/99, чл. 38.1в,д и 32.3,4;

Органиграмата по управление на ОП "Развитие на земеделието и селските райони" е представена в Анекс 5.4.

Министерството на Транспортта и Съобщенията (МТС) ще е отговорно за прилагане на мерките по Кохезионния фонд в сектор транспорт включително общо програмиране, наблюдение и контрол на конкретните операции. На настоящия етап дирекция "Координация на програми и проекти" (КПП) изпълнява функцията на Изпълнителна Агенция по ИСПА, което ѝ позволява да трупа опит в управление и изпълнение на проекти съфинансирани по тази програма. До 31 декември 2005 г. ще бъде преработен Наръчника за процедурите по ИСПА за дирекцията, така че да включва и дейностите предвидени да бъдат от компетенцията на дирекция КПП в сектор транспорт след навлизане на Кохезионния фонд. Сред тези дейности е и общото управление на проекти. Дирекцията ще има следните конкретни задължения:

- Разпределяне на средства между съответните получатели (в това число Изпълнителна Агенция "Пристанищна Администрация", която ще се трансформира в държавна национална компания според запланиваните промени в съответното законодателство; сегашната Национална компания "Железопътна инфраструктура"; БДЖ; Администрацията за гражданска авиация и др.). Съответните получатели ще разпределят тези средства според конкретните нужди на проекта.
- Дирекция "Координация на програми и проекти" ще прехвърли на гореспоменатите институции права за техническо изпълнение на проектите и свързаното с това операционно наблюдение, като ще изисква от тях редовни доклади по техническото изпълнение на съответния проект
- Наблюдение и контрол над финансовите операции по проекта

Управлението и изпълнението на транспортни проекти финансирани от Кохезионния фонд ще се извършва в МТС от 40 експерти в дирекция КПП и от поне по 20 експерти допълнително във всеки получател, предвид огромния размер на транспортните проекти.

Изпълнителна агенция "Пътища" към Министерството на регионалното развитие и благоустройството ще е изпълнителния орган за проекти, свързани с развитието на пътната мрежа в България. Понастоящем Агенцията е заета с изпълнение на проекти по програма ИСПА. Агенцията е определила в рамките на дирекция "Инвестиционни и строителни програми" специално звено за проекти по ИСПА – 13 експерти към настоящия момент, с тенденция към по нататъшно укрепване на административния капацитет за управление на проекти по Кохезионен фонд. Предвижда се специализирани обучения по изпълнение на проекти за пътна инфраструктура, както и по провеждане тръжни и строителни процедури.

Министерството на околната среда и водите ще бъде органът отговарящ за изпълнението на проектите по Кохезионен фонд в сектор околна среда. Към настоящия момент дирекция "Фондове на ЕС за околна среда" в МОСВ действа като Изпълнителна Агенция по ИСПА. От 18 служители в настоящия момент, дирекцията планира да увеличи служителите си на 90 към времето на приемане на България в ЕС. Съществено институционално изграждане и повишаване на квалификацията на служителите в дирекцията се предвижда по проект за техническа помощ по ИСПА в размер на 3,5 милиона Евро.

В дирекция "Изпълнително звено - Програма ИСПА - благоустройствени дейности и В и К системи" в Министерството на регионалното развитие и

благоустройството вече имат сериозен опит в управлението на инвестиционни проекти в областта на благоустройството, и В и К системите. На настоящия етап дирекцията изпълнява функциите на Изпълнителна агенция по Програма ИСПА. В нея работят 11 експерта, които се занимават с изпълнението на проекти за изграждане на водно-пречиствателни станции съфинансирани по програма ИСПА. В следствие понататъшно развитие на административния капацитет, на дирекцията е запланирано да ѝ бъдат възложени отговорни функции в цялостната структура на прилагане на Кохезионен фонд.

Обобщена информация за проектите финансирани със средства на ЕС чиято цел е подобряване на административния капацитет е дадена в Приложение 7

Обобщена информация за административния капацитет на органите отговарящи за помощта по Структурните фондове на ЕС е представена в табличен вид в Приложение 8)

Българското правителство предприе интегриран подход за всички Структурни фондове, който ще позволи управлението на всички програми по един и същ начин. Този подход изисква добре развит административен капацитет при всички участници, както и добре изградена хоризонтална координация между тях. Българското правителство е решено да осигури необходимите ресурси за подобряване на административния капацитет и осигуряване на ефективна координация. Този подход ще осигури необходимата гъвкавост на структурите и ще гарантира тяхната оперативност при последните промени в Кохезионната политика на ЕС.

При определяне на приемливостта за финансиране на конкретни мерки от страна на Структурните фондове, Управляващия орган на Рамката за подкрепа от общността и Оперативните програми, в координация с Разплащателния орган ще изработят общи правила отразяващи националното законодателство и директивите на ЕС с цел осигуряване на общо и разумно усвояване на помощта. Изработването на такива правила може да изисква спазването на по-стриктни правила (от изискваните от националното законодателство) в определени случаи определени от ЕС и/или съответния Структурен фонд. Крайните получатели ще бъдат своевременно уведомявани за прилагането на правилата за приемливостта на оперативно ниво, така че да се осигури плавен и ефективен процес на изпълнение на проектите, и да се позволи необходимите проверки преди органът отговорен за плащанията да потвърди плащанията.

Проверката на операциите ще бъде от компетенцията на съответните национални органи занимаващи се с изпълнение на Оперативните програми. Необходимата информация трябва да се съхранява съответно от Междинните звена, Управляващия орган на ОП и Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността. Проверката на операциите и докладването им ще е от компетенцията на съответните органи на всяко ниво, като съответната информация трябва да бъде предоставяна редовно.

Агенцията за Държавен вътрешен финансов контрол ще издава декларациите за приключване.. Тези декларации ще бъдат основани на преглед на процедурите и извадкови проверки на преводите. Те ще покриват съответствието на плащанията с Регламентите на ЕС и РПО по отношение на способността на Управляващите и Разплащателния орган, Междинните звена и структурите на крайните получатели да осигуряват, че такова съответствие е проверено преди извършване на плащане.

Декларациите за приключване ще заявяват дали (а) процедурите на Управляващите и Разплащателния Органи, междинните звена и крайните получатели дават приемлива обосновка, че възложените задачи са в съответствие с Регламентите на ЕС и РПО, и какви препоръки са били направени за подобряване на системите, (б) сметките на Разплащателния орган, Управляващите органи и междинните звена (ако са делегирани) както и на крайните получатели са в съответствие с техните счетоводни книги и архив, (в) разходните декларации са съществено правилни, пълни и точно отразяват операциите, (г) финансовият интерес на Общността е защитен по отношение на събираемите суми и където е уместно, са получени гаранции, (д) препоръките за подобряване на системите, насочени към Разплащателния орган, Управляващите органи, междинните звена и крайните получатели са били изпълнени, (е) други извънредни преводи или технически трудности са били претърпени и какви значителни промени в информацията са били направени от предишния отчет.

Декларацията ще бъде съпроводена с информация относно броя и квалификацията на персонала, занимаващ се с разглеждането, свършената работа; броя на проверените преводи, нивото на съществуваща обективност и поверителност; откритите слабости и направените препоръки за подобряване на работата и дейностите едновременно на органа по приключване и другите звена за одит, вътрешни и външни към одитираните звена, всички или част от които са получили уверения по докладваните от органа за приключване въпроси.

Българското Правителство е решено да развие капацитета на съответните структури на централно ниво, които ще бъдат включени в различните етапи на жизнения цикъл на политиката по Структурните фондове, до края на 2004 г. и на регионално и местно ниво – до края на 2005 г.

С Решение № 671 от 2003 г. българското правителство одобри актуализирана Стратегия за модернизиране на държавната администрация за периода 2003-2006 г. и План за нейното изпълнение. Документът следва препоръчания от Европейската комисия двупистов модел – от една страна - укрепване на държавната служба, а от друга – укрепване на административния капацитет за прилагане на достиженията на европейското право и за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз. Стратегията за модернизиране на държавната администрация и Стратегията за участие на Република България в Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз (одобрена с РМС № 312 от 2003г.) са основните стратегически документи, чрез които се дава приоритет на въпросите, свързани с изграждане и укрепване на административния капацитет едновременно на централно и регионално ниво.

Като част от предвидените действия в двата стратегически документа, реформите в ключовите области предвиждат:

- Функционално и организационно оптимизиране на административните структури.
- Укрепване на капацитета за стратегическо планиране и координация на политиките.
- По отношение процеса на децентрализация – ясно разграничаване и установяване на отговорностите между централните и местните власти.

- Подобряване на партньорството с представителите на икономическите и социалните организации и с гражданското общество, като база за оформяне на националните политики и законодателство.

По отношение административния капацитет за управление на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз мерките са концентрирани в следните области :

- Институционално изграждане и укрепване на капацитета на структурите, определени като бъдещи Управляващ орган на РПО, управляващи органи на оперативните програми, Разплащателен орган, междинни звена, крайни получатели, както и за изпълнителните и структурите за Кохезионния фонд.
- Подготовка на административните структури на централно и регионално ниво за ефективно програмиране, управление, наблюдение, контрол и оценка на проектите, финансирани от Европейския съюз.
- Установяване принципа на партньорство в процеса на програмиране и наблюдение на финансовата помощ от Европейския съюз.

Мерките за ефективно управление на човешките ресурси, включващи анализ на потребностите, обучение, изготвяне на специфични критерии за подбор и възможности за кариерно развитие, представляват съществена част от подготовката за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз.

Изпълнението на Стратегията за модернизиране на държавната администрация се координира от заместник-министър председател. Министърът на държавната администрация отговаря за изпълнение на мерките, свързани с укрепване на държавната служба, а министърът по европейските въпроси заедно с министъра на финансите – за мерките, свързани с укрепване на административния капацитет за прилагане на достиженията на европейското право и за укрепване на капацитета за управление на средствата от Европейския съюз. Всички министри и главни секретари, които осъществяват контрол върху работата на отделните администрации, са включени в процеса на изпълнение на правителствената реформа в тази област. За изпълнение на Стратегията за модернизиране на държавната администрация са предвидени 50 милиона лева за периода 2002 – 2006 г.

Ключова роля за подготовката на българската администрация е определена и на Института по публична администрация и европейска интеграция, който работи в сътрудничество с институциите, включени в процеса на подготовка за присъединяване към Европейския съюз и за управление на средствата от Кохезионния и Структурните фондове. ИПАЕИ извършва оценка на потребностите от обучение и професионална квалификация, и на тази база подготвя годишни програми за обучение на държавните служители. (вж. Анекс 7.1, в който са представени одобрените програми за обучение в ИПАЕИ, свързани с управлението на средства от европейските фондове)

Капацитет за програмиране

- 6. Представяне пред Комисията на план за развитие и проект на оперативни програми, съдържащи всички елементи, описани в чл.16, чл.18 и чл.19 от Регламент 1260/1999 на ЕС, относно основните разпоредби за прилагане на Структурните фондове.**

Стратегията за участие на Република България в Структурните и Кохезионния фондове на Европейския Съюз дефинира оперативните програми (ОП) и съответстващите им структури за управление на помощта от Структурните фондове като се базира на приоритетите на Националния План за Икономическо Развитие (НПИР) 2000-2006 (целящ да покрие изискванията на чл.16 от Регламент 1260/1999 за План за развитие) и цялостна оценка на стратегическите приоритети и цели на България за следващия програмен период. В хода на подготовката на Националния план за развитие (НПР) за периода 2007-2013 България може да преразгледа и дефинира нови оперативни програми на базата на оценката от изпълнението на НПИР 2000-2006 и като част от предварителната оценка на новия план за развитие. В резултат на това следва да се очаква подобряване на съществуващите ОП/НПР.

Институционалният и административен капацитет, развит предварително до необходимото ниво за изпълнение на новите оперативни програми, ще бъде изискван за тяхното разработване.

Като фактор за устойчиво развитие на българската икономика и като основа за изготвянето на Рамка за подкрепа на общността, НПР за следващия програмен период ще бъде изготвен на базата на широк обществен дебат със социалните и икономически партньори и в тясна координация на държавните институции. НПР ще бъде изготвен в съответствие с действащото национално и европейско право. Опитът, акумулиран в изготвянето на НПИР 2000-2006, ще бъде използван в процеса на изработване на НПР като вътрешно-ведомствената координация и диалога с неправителствения сектор ще бъдат по-нататъшно засилени в предприсъединителния период.

Задачата за изработване на НПР е възложена на Агенцията за икономически анализи и прогнози (АИАП). АИАП изработва анализ на текущата икономическа ситуация и степента на регионалното развитие, подготвя средносрочни и дългосрочни прогнози за развитието на икономиката и отделните нейни региони на базата на различни сценарии и икономически политики. В процеса на изготвяне и координиране на НПР, АИАП ще бъде подпомагана от работната група по НПР.

Основните стъпки за изготвянето на НПР бяха дефинирани в ПМС №171/02.08.2002г. Постановлението бе изменено и допълнено през декември 2003 с цел:

- да се отразят основните стъпки в подготовката на НПР и ОП за новия програмен период, стартиращ от 2007г.;
- да регулира хоризонталната координация;
- да задълбочи духа на партньорство и коопериране при изработването на документите сред социално-икономическите партньори, регионалното и местно самоуправление.

Основните институции в програмния процес са както следва:

1. Министерски съвет одобрява НПР и ОП.
2. Координационният съвет по НПИР 2000-2006, създаден с ПМС №171/02.08.2002 постави солидна база за ефективна координация в процеса на дефиниране на национална визия, приоритети и мерки между министерствата и социалните партньори. Координационният съвет (КС) по НПР ще одобрява работни варианти на документите и ще решава възникнали конфликти и проблемни области. КС по НПР ще бъде отговорен и за

координацията със Координационните съвети по европейска интеграция и икономическо развитие. Министърът на финансите ще ръководи КС по НПП, а АИАП ще действа като секретариат на КС.

3. Към КС по НПП функционират работни група по НПП, ОП, секторните стратегии и други специализирани работни групи.

Работната група по НПП, ръководена от изпълнителният директор на АИАП ще следи и координира процеса на изработване на НПП и ОП.

Изпълнителният директор на АИАП ще председателства работната група по НПП.

Работната група по НПП ще се състои от приблизително 25 човека – представители на дирекция “Управление на средствата от европейския съюз” (УСЕС) към Министерство на финансите, АИАП, заинтересованите министерства, дирекция “Икономическа политика” в Министерски съвет, основните социални и икономически партньори, регионалното и местно самоуправление. Съставът на работната група се предлага от председателстващия, в съгласие с засегнатите структури и се одобрява от КС по НПП.

Ръководителите на работните групи по ОП и секторните стратегии се назначават от КС по НПП по предложение на заместник министъра на водещото министерство по съответната ОП или секторна стратегия.

Членовете на работните групи по ОП, по предложение на техните ръководители се одобряват от КС по НПП в съгласие със засегнатите институции. Постоянни членове на работните групи по НПП са: експерти от релевантните за съответната ОП или секторна стратегия администрации, представители на релевантните социално-икономически партньори, представители на местното самоуправление, неправителствени организации.

Със свое решение КС по НПП може да създава други специализирани работни групи. Решението следва да включва: име и цел на работната група, назначаване на неин ръководител и членове, специфичните отговорности и организацията на работата, срока и изискванията за качество на изпълнението на поставената задача.

4. Работната група по НПП

- координира процеса по изработването на НПП;
- осъществява хоризонталната координация по подготовка на ОП;
- следи за избягване на припокривания в ОП;
- следи за съответствието на НПП с политиките на Общността в областта на равнопоставеността на половете, държавните помощи, околната среда и обществените поръчки;
- организира информационната кампания за популяризиране на НПП пред обществеността.

5. Задачите на работните групи на оперативните програми и секторните стратегии включват:

- Да координира разработването на ОП, програмните допълнения и секторните стратегии;

- Да отговаря за съставянето и развитието на съответната ОП, вземайки под внимание работата на другите работни групи;
 - Да представя приоритетите на съответните ОП или секторни стратегии за одобрение пред КС по НПП;
 - Да координира изготвянето на ОП, Програмните допълнения и секторните стратегии с работната група за изготвянето на плана преди изпращането им за разглеждане в КС по НПП;
 - Да анализира приоритетите на страната в съответните сфери заложи в ОП и секторните стратегии и да изработи мотивирани предложения за включването на приоритети и мерки от ОП и секторните стратегии в НПП;
 - Да следва промените в европейското и националното законодателство, като своевременно осъвременява ОП и секторните стратегии;
 - Да гарантира за отсъствието на припокриване при мерките на отделните ОП и секторни стратегии, като координира тяхното проектиране със работната група за НПП преди да бъдат разглеждани в КС по НПП;
 - Да носят отговорност за съответствието на ОП с политиките на Общността в сферите на равенството между половете, държавната помощ, околната среда и обществените поръчки;
 - Да отговаря за извършването консултации и получаването на информация на от социално-икономическите партньори ;
 - Да организира кампания за популяризиране на ОП и секторните стратегии;
 - Да отговаря за написването на програмното допълнение към ОП.
6. Ръководителите на работните групи дават сведения за работата на работната група пред КС по НПП и носят отговорност за качеството и навременната подготовка на НПП, ОП и секторните стратегии.
 7. АИАП следва да изготви Методология за разработка на НПП и Методология за разработването на ОП, в които да бъдат дефинирани специфичните отговорности на работните групи. Методологиите ще бъдат представени за одобрение на дискусия в КС по НПП.
 8. Организационните и работните правила на работните групи следва да бъдат одобрени от КС по НПП по предложение на ръководителя на съответната работна група.
 9. Секретариат на работната група за НПП е Дирекция “Национален план за развитие” към АИАП.
 10. Секретариатите на работните групи на ОП и секторните стратегии са дирекции определени за управляващите органи на съответните оперативни програми или ангажирани с програмирането на секторните стратегии. Секретариатите следва да:
 - подготвят срещите на работните групи и техният дневен ред;
 - подготвят и изпращат покани и материалите за срещите до всички членове на работните групи;

- изготвят протоколите на срещите, като те трябва да се съгласуват с всички членове на работната група. Копия от протоколите следва да бъдат изпратени до Секретариата на КС по НПП;
- изпълняват задачи възложени от ръководителят на работната група.

В Анекс 9.1 е предоставена органиграма на процеса на програмиране.

КС по НПП и работните групи по ОП ще продължат своето съществуване и след изготвянето на документите за които са отговорни. Те ще изградят ядрото на Комитетите за наблюдение на Рамката за подкрепа на общността и ОП. Подробни разяснения относно определянето и ролята на комитета за наблюдение са изложени в т.8.

Приемствеността на функциите при работните групи на НПП и ОП, както и взаимовръзката на различните институции във връзка с програмирането и наблюдението са описани в Анекс 9.2

В процеса на подготовка на програмните документи за участието на България в Структурните и Кохезионния фонд основно значение ще има създаването на широка и ефективна мрежа от партньори. Подходяща методология, включваща основните критерии на които партньорите следва да отговарят ще бъде разработена от Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността – дирекция “УСЕС” към Министерство на финансите. Методологията ще бъде разпространена до водещите министерства, отговорни за написването на ОП. Те ще трябва да изготвят списък от организации, които следва да бъдат обсъдени за включването им в изготвянето на ОП. Списъкът от партньори, които ще участват в процеса на изготвянето на НПП ще бъде изготвен въз основа на предложенията направени от управляващите органи на ОП. Всички предложения ще бъдат обсъждани и одобрявани от КС по НПП. При наличност на няколко партньорски организации с подобна дейност, които отговарят на критериите за партньорство, тяхното участие ще се реализира на ротационен принцип. Партньорските организации одобрени от КС по НПП следва да посочат свой представител, който да участва в работата на работната група, като информира за това ръководителят на съответната работна група.

АИАП ще организира работни срещи с водещите министерства с цел изясняване на конкретните задачи на партньорите на всеки отделен етап.

Съответните институции ще поканят бъдещите партньорски организации да номинират представители за участие в различните етапи на планиране на НПП и ОП (за повече подробности по прилагането на принципа на партньорство вж. точка 8).

Приемането на Закона за регионалното развитие в сферата на интегрираното регионално развитие цели да регулира стратегическия планов процес на всички нива, като същевременно го обвърже с принципите на партньорството и субсидиарността, акцентирайки върху ефекта на помощта от Структурните фондове. Този закон ще допринесе за създаване на интегрирана система за планиране и програмиране на регионалното развитие, чрез прилагане на съчетание от подходите “top-down” и “bottom-up” при ефективен механизъм за партньорство.

В тази връзка, осигурявайки широкото и ефективно участие на всички партньори за подготовката на Регионалната оперативна програма, Законът за регионалното развитие предвижда създаването на Съвети за регионално развитие като консултативен орган в районите на планиране, чиято основна роля ще бъде да осигури участието на всички заинтересовани страни на регионално/местно ниво в

процеса на програмиране, финансиране, наблюдение, и оценяване на интегрираните мерки за регионално развитие.

За тази цел в Министерство на регионалното развитие и благоустройство е създадена отделна административна структура – Дирекция ”Стратегическо планиране и регионална политика и координиране на преговорния процес”. Някои от нейните основни компетенции са следните:

- да осигури координацията на съвместната работа на държавните, областните и местните органи, социално-икономическите партньори и Европейската комисия по отношение на стратегическото планиране на процеса за регионално развитие;
- да осигурява методически насоки и помощ на структурите в районите за планиране и областите, при определянето на политики за развитие, както и при изготвянето на планове на регионално и местно ниво, в съответствие с НПР;
- организира изработването на Националната стратегия за регионално развитие(НСРР), базирана на анализ на социално-икономическата ситуация и оценка на потенциала за развитие на регионите, вземайки предвид стратегическите цели и приоритети заложи в НПР, разработени от АИАП. Целите и приоритетите, заложи в НСРР, са в основата на приоритетите и мерките, определени в Националната оперативна програма за регионално развитие(НОПРР);
- има задачата да хармонизира националното законодателство с достиженията на европейското право в областта на интегрираното и устойчиво регионално развитие, както и наблюдението му.

Главна дирекция “Програмиране на регионалното развитие” в МРРБ също така ще бъде отговорна за цялостния процес на координация и интеграция/хармонизация на Националната оперативна програма за регионално развитие с НПР. С цел укрепване на административния капацитет, дирекция ”Стратегическо планиране и регионална политика и координиране на преговорния процес” ще увеличи персонала си пропорционално на нарастващите отговорности от 15 на 22 експерта до края на 2005г.

Взаимоотношенията на горепосочената дирекция с останалите организации и структури, отговорни за изготвянето на НОПРР са посочени в Анекс 5.1.

В процеса на изготвяне на ОП, съответните министерства, включени в разработването на Оперативни програми, ще използват наличния капацитет и експертни умения в областта на стратегическото планиране и разработването на програми, в тясно сътрудничество със структурите, отговорни за бъдещото изпълнение на ОП, с цел да се гарантира необходимото ниво на интеграция на оперативните програми с НПР.

Изготвянето на НПР и Оперативните програми включва следните етапи:

- Идентифициране на партньорите и установяване на ефективен диалог с тях;
- Създаване на работната група, отговорна за разработването на НПР;
- Изготвяне на социално - икономически анализ и въздействие върху икономическата политика ;
- Дефиниране на визия и стратегически приоритети;
- Разработване на ръководство за Оперативните програми.

- Създаване на работни групи за ОП-и;
- Дефиниране на приоритети на НПП;
- Разработване на Оперативни програми;
- Индикативно разпределение на финансови средства между ОП;
- Обсъждане на ОП-и за препокриване и съответствие с националните приоритети;
- Предварителна оценка на ОП-и;
- Макроикономическо въздействие и предварителна оценка на НПП;
- Оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с чл. 41.2 на Регламент No 1260/1999;
- Осигуряване на съответствие с политиките на ЕС;

- Програма за информиране и публичност на НПП/Рамката за подкрепа на общността;
- Преговори с Европейската комисия във връзка с НПП.

Работната група по разработването на НПП е вече създадена от координационния съвет на НПП на първото му заседание, състояло се на 27 февруари 2004г.

Подробен план за действие, следващ гореописаните етапи, е представен в Анекс 10.

В своята работа Работната група по ОП за развитие на човешките ресурси ще има предвид Съвместния доклад за оценка на заетостта, включващ приоритетите по отношение на развитието на човешките ресурси в България, както и Лисабонската стратегия и Европейската стратегия за заетостта, които определят за бъдещите интервенции на Европейския социален фонд.

В областта на равните възможности, професионалното обучение, пазара на труда и заетостта, това са основополагащи документи за директивите на ЕС и за разработените от страната ни документи (Стратегията за социална политика и Стратегията за заетостта)

Към настоящия момент, механизмите за постигане на горепосочените цели са Многогодишното програмиране по програмата ФАР 2004-2006, която обхваща подобни мерки на тези използвани при структурните фондове, както и различни мерки и програми, включени в Националния план за действие по заетостта. За целта на програмирането в бъдеще ще е Друг важен документ, който е в процес на разработване – Меморандум за социално включване и ще бъде взет предвид от Работната група на ОП "Развитие на човешките ресурси".

Разработването на всички гореспоменати програмни документи ще се основава на натрупания опит при изготвянето на документи от типа на НПИР 2000-2006г, трите секторни ОП-и, Регионалната ОП и секторните стратегии за транспорт и околна среда за периода 2004-2006 година. При разработването на всички ОП-и ще се прилага единен подход – финансирането от европейските структурни фондове ще допълва националното. Този подход ще гарантира също така съобразяване с бъдещата политика за сближаване на Европейския съюз. Всички структури, които ще вземат участие в различните етапи на програмиране, свързано със усвояването на

Структурните фондове, ще разполагат с необходимия капацитет за прилагане на последните нововъведения в тази област.

Предвид бъдещото развитие на политиката на сближаване и имайки за изключителен приоритет бъдещото развитие на административния капацитет, Българското правителство е готово да разгледа създаването в бъдеще на отделна Оперативна програма за изграждане на капацитет.

Успоредно с програмирането ще започне подготовката на пакет от проекти за Структурните фондове и Фонд Кохезия. Основни стъпки в този процес са:

- Подготвителна фаза: УО на Оперативните програми ще започнат кампания по запознаване на местните и регионални административни структури (нива NUTS II и LAU 1), социално-икономическите партньори и НПО. Главният аспект на кампанията е да повиши самосъзнанието за Регламентите на Структурните Фондове и Фонд Кохезия, националните документи за програмиране и най-добрите практики в управлението на Структурните фондове, установени в различни страни-членки.
- Разработване на проекти: Горепосочените власти на централно и местно ниво ще разработват проекти. Това ще включва:
 - Семинари за разработване на проекти
 - Семинари за оценка на проектни предложения
 - Извършване на пред проектни проучвания и анализи на ползите и разходите
 - Съставяне на инвестиционни схеми и насоки за тяхното прилагане
 - Подготовка на тръжни досиета
- Контрол за качеството: разработените проекти ще бъдат обект на външна оценка и последващо, одобрени от УО на съответните оперативни програми.

За подготвяне на пакет от инвестиционни проекти, годни за реализация към времето на присъединяване се предвижда техническа помощ по програми ФАР и ИСПА.

7. Предварителна оценка съгласно чл.41 от гореспоменатия Регламент се провежда за да се осигури база за изготвяне на НПП и помощта, от които тя ще съставлява част

Предварителната оценка е интерактивен процес, който цели подобряване на качеството на Националния План за развитие и Оперативните програми.

Съгласно чл. 41 от Регламент 1260/1999 предварителната оценка на Националния план или на Оперативна програма се фокусира върху следните въпроси:

- Анализ на социално-икономическото положение и резултати от предходни оценки, ако има такива;

- Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за България и нейните региони;
- Оценка на съгласуваността и обосновката на стратегията за развитие, вземайки предвид Националния план за действие по заетостта, околната среда и равенството между жените и мъжете;
- Количествено определяне на целите и ключовите различия;
- Анализ на очакваното въздействие и обосновка на избраната политика по отношение на стартовата позиция;
- Уместност и качество на изпълнението и мерки за наблюдение.

АИАП подпомагана от УСЕС както и другите органи за програмиране и ще бъде отговорна за координацията и организирането на провеждането и изпълнението на предварителна оценка на НПП (ще бъде осигурено финансиране от ФАР), т.е. провеждайки търг и процедурата по сключване на договор, подготвяйки ТОР, който да покрие задачите за предварителната оценка, специфичните цели и инструменти, както и подпомагане на оценяващия екип от експерти при събирането и дискутирането на необходимата информация със съответните участници.

Предварителна оценка на НПП ще се превърне в ценен източник на допълнително експертни мнения, потвърждения и съвети за развитието на НПП. На края изводите и коментарите от предварителната оценка ще бъдат интегрирани в НПП като неделима част от документа.

Напълно независими външни експерти ще проведат предварителната оценка на НПП съгласно международната практика за разделяне на планирането, аналитичните и оценъчни действия. Оценяващия екип от експерти може да включва както местни така и експерти от ЕС. Възможно е академичните и научни кръгове да се включат в процеса на предварителна оценка, което от своя страна е предпоставка за изграждане на капацитет за оценка на многогодишни национални програми.

. Оценката ще се основава на макроикономически модел. АИАП ще носи отговорността за провеждането на изследването на макроикономическото въздействие. Процедурата за предварителна оценка на НПП ще бъде проведена до септември 2005, съгласно изискванията на Регламент 1260/1999, и ще включва количествено определяне на целите, анализ на въздействието и оценка на стратегическите решения в НПП и Оперативните програми (ще бъде осигурено финансиране по програма ФАР). На финалния етап от изработването на НПП предварителната оценка ще оценява и постигането на последователност, ефективност и ефикасност. Паралелно до ноември 2005 съответните управляващи органи на Оперативните програми ще имат отговорността да организират и проведат предварителна оценка на всяка от оперативните програми, подпомогнати от АИАП и УСЕС. Всяка от процедурите за предварителна оценка на ОП трябва да бъде проведена по начин гарантиращ независимост на експертен екип от оценители, и в съответствие с изискванията и препоръките на чл. 41 от Регламент 1260/1999 и Работен Документ №2 за предварителна оценка на интервенциите финансирани от Структурните фондове. Предварителната оценка на Оперативните програми също така трябва да обърне специално внимание на изпълнението, отчетността, партньорството и финансовия контрол на договореностите по Оперативната програма.

Процедурите и екипите заети с изготвянето на предварителна оценка на ННР и ОП ще взаимодействат помежду си за обмяна на резултати и по този начин да повишат синергичния ефект от този етап на планиране. Заключениета и предложенията на оценяващите екипи на ННР и ОП ще бъдат взети под внимание при завършването на документите.

8. Ефективно изпълнение на принципа за партньорство на различните етапи от програмирането, финансирането, наблюдението и оценката на помощта от Структурните фондове

Изграждането на партньорство е част от стратегическия процес на подготовка на участието на България в Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. То се развива в 4 основни насоки: подобряване на разбирателството, по-добра комуникация, изграждане на капацитет и заздравяване на връзките.

Партньорите ще бъдат включени в подготовката, финансирането, наблюдението и оценката на дейностите. Освен това, определени партньори ще бъдат включени и на всеки етап на програмиране. (Виж Анекс 11)

Освен администрацията на централно ниво (включваща отговорните министерства), партньорите, които ще бъдат включени в изготвянето на Плана за развитие и Оперативните програми са: областни/регионални власти (NUTS II); местни власти (Национално сдружение на общините в Република България); представители на организации на работодателите и синдикални организации, които са национално представени; неправителствени организации, БАН и Университети. Тяхното включване и принос в процеса на програмиране ще бъдат осигурени чрез участието им в Работната група за изработване на Плана за развитие. Принципът на партньорство ще бъде осигурен и в процеса на подготовка на оперативните програми чрез участие на същите или подобни партньори в работните групи по Оперативните програми. За технически цели ще бъдат създадени съответни Работни под-групи, където ще вземат участие и неправителствени организации. Редът и процедурите за включването на социално-икономическите партньори ще бъдат съгласно ПМС за изменение и допълнение на ПМС 171 за създаване на Координационен съвет за ННР

Подобряването на публично-частния облик е необходимо условие за определянето на приоритетите и мерките в съответствие с инвестиционните приоритети в неправителствения сектор. Участието на партньорите в етапа на програмиране ще допринесе за осигуряването на финансовия принос на партньорите в Плана за развитие.

При процеса на подготовка и актуализация на Националния план за икономическо развитие за периода 2000-2006 беше проведена активна рекламна кампания. Бяха организирани конференции и консултационни срещи с участие на голям брой партньори. През септември 2003 г., Координационният съвет одобри всички оперативни програми. Моделът, използван за изготвянето на предходния план за развитие, се оказа успешен и ще бъде използван при изработването на следващия План за развитие/Оперативни програми.

За да се осигури постоянното частно съфинансиране на дейностите, финансирани от Структурните фондове, ще се обърне внимание на мерките по Оперативните програми, където се изисква частно съфинансиране. Предвижда се създаването на публично-частни партньорства предимно в областта на концесиите при

подобряването на базисната инфраструктура. Осигуряването на прозрачността и обратната връзка в процеса на изработване на Плана за развитие/ Оперативните програми ще се постигне на различните етапи на тяхната подготовка чрез симпозиуми, семинари, конференции, консултации, разпространяване на информацията чрез медиите и т.н. Широк достъп до информацията относно изготвянето на План за развитие/Оперативна програма ще се гарантира чрез уеб страници и специални информационни кампании.

За да се осигури участието на партньорите в процеса на наблюдение на помощта от Структурните фондове се предвижда следния примерен състав на Комитета за наблюдение на Рамката на подкрепа от Общността:

Държавни органи

- Министерство на финансите (Председател), Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на икономиката, Министерство на труда и социалната политика, Министерство на земеделието и горите, Министерство на околната среда и водите, Министерство на транспорта и съобщенията, Министерство на образованието и науката, Министерство на Културата, Министерство на младежта и спорта, Министерство на здравеопазването, Министерство на енергетиката и енергийните ресурси, Министерство на вътрешните работи;
- 6 представители на регионалните власти (ниво NUTS II);
- 4 представители на местните власти (избрани от Националното сдружение на общините в Република България).

Социално-икономически партньори

- представители на организации на работодателите, имащи представителства на национално ниво;
- представители на национално представени синдикални организации;
- представители на Неправителствени организации, които представляват групи от социално-икономически интереси съгласно закона за Икономически и социален съвет както и от БАН и университети;
- представители на Женски организации.

Принципът на партньорство ще се осигури и в Комитетите за наблюдение на Оперативните програми, където ще е гарантирано участието на следните представители:

Регионална оперативна програма:

- Представители на регионалните и местни власти (вкл. и Съветите за Регионално развитие, Дирекции “Техническа помощ, координация и управление на регионалните планове и програми”); Националното сдружение на общините и делегиран представител от Регионалното сдружение на общините, представител на всеки от социално-икономическите партньори – представители от неправителствени организации, работещи в областта на защита на околната среда, устойчивото развитие и равните възможности.
- - Със съвещателни функции ще бъдат представители на други министерства, свързани с Регионалната оперативна програма; представител на Българската асоциация за регионално развитие - агенции и бизнес центрове, Агенцията за

малки и средни предприятия, Комисията за борба срещу дискриминацията и Фондацията за реформа в местното самоуправление, представител на Европейската комисия, , Европейската Инвестиционна Банка и Европейската банка за възстановяване и развитие.

Оперативна програма “Подобряване на конкурентноспособността на българската икономика”:

– Социално-икономически партньори: представители на организациите на работодателите (Българска търговско-промишлена палата, Българска стопанска камара), национално представени синдикални организации, организации, представляващи интересите на бизнеса в различните икономически сектори; неправителствени организации, представляващи интересите на групи, свързани с приоритетите и мерките под тази Оперативна програма, БАН и университети.

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”:

– Социално-икономическите партньори ще бъдат от представени от: организациите на работодателите , национално представени синдикални организации; институции като МТСП, други министерства и агенции, където са създадени междинни звена – МОН, МЗ, Агенцията по заетостта, Национален съвет по етническите и демографски въпроси ще участват в Комитета за наблюдение на Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси”.

Оперативна програма “Земеделие и развитие на селските райони” (основан на опита, придобит при изпълнението на програма САПАРД)

Основен на опита от САПАРД, принципът на партньорство в програмния цикъл на Оперативната програма ще бъде взет под внимание. В етапа на програмиране на Оперативната програма ще се извършват консултации с министерства, държавни агенции, социално-икономически партньори, браншови организации в областта на земеделието и хранителната промишленост, представители на банковия сектор, потенциални бенефициенти (главно фермери и предприемачи в хранителната промишленост), ориентирани към помощта от фондовете, неправителствени организации, работещи в сферата на развитие на селските райони и защита на околната среда.

По-късно тези институции и организации ще бъдат включени в работните групи към Комитета за наблюдение на Оперативната програма или в самия комитет. Като част от отговорностите на Комитета за наблюдение се включват изменения на програмата и контрол на междинната оценка. Гореспоменатите организации също ще бъдат включени в тези дейности.

Представители на неправителствени организации, работещи в сферата на защитата на околната среда и браншови асоциации също ще бъдат поканени да участват в процеса на избор на проекти, за да се осигури прозрачност на процеса.

Като резултат цялата Оперативна програма ще придобие по-голяма публичност в цялата страна.

По време на програмирането и изпълнението на програма САПАРД бяха създадени връзки между различни организации, включени в процеса на наблюдение като членове на постоянните работни групи, подпомагащи Комитета за наблюдение на програма САПАРД при взимане на решение, или като членове на Съвета. Списъци на Комитета за наблюдение на програма САПАРД и работните му групи са представени в Приложение 12. Членовете на Комитета за наблюдение се избират въз

основа на Кодекса на труда, който определя кои организации могат да бъдат определени като национално представени социално-икономически партньори. Други членове със съветателни функции на Комитета за наблюдение са представители на министерствата, за да се осигури координацията на изпълнението на програмите за развитие. Членовете на работните групи са избирани на базата на това дали представляват потенциални бенефициенти, които могат да кандидатстват за подкрепа по някоя специфична мярка. Предвижда се тези организации да бъдат поканени за участие в бъдещия Комитет за наблюдение на Оперативната програма или нейните работни групи. Повече специфични правила на процедурата и връзките при програмирането/изпълнението/наблюдението и оценката на Оперативната програма се очакват като резултат от проект по PHARE 2004-2006.

Комитетите за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността и на Оперативните програми ще си взаимодействат чрез:

- Структурни връзки – някои от членовете на Комитета за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността ще вземат участие в Комитетите за наблюдение на Оперативните програми и обратно.
- Оперативни връзки – Комитетите за наблюдение на Оперативните програми ще докладват на Комитета за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността. Ще се създадат връзки между секретариатите на Комитета за наблюдение на Рамката за подкрепа от Общността и тези на Оперативните програми.

9. Създаване на Информационна система за управление, наблюдение и оценка.

Наблюдението на Рамката за подкрепа от Общността (РПО) и на Оперативните програми (ОП) ще бъде отговорност на съответния Управляващ орган (УО), под контрола на Комитетите за наблюдение (КН) на Рамката за подкрепа от Общността и на Оперативните програми. Основната задача на КН е да се убедят в качеството и ефективността на прилагането на Структурните фондове. Наблюдението ще се осъществява на принципа на партньорството. Партньорите ще съдействат за равнопоставеното участие на жени и мъже.

Наблюдението се основава на физическите и финансови индикатори изброени в Оперативната програма (или в програмното допълнение) и разработени съгласно индикативна методология както и списъка с примерни индикатори, публикувани от Комисията. Индикаторите са свързани със специфичния характер на помощта и нейните цели както и със състоянието на околната среда, социално-икономическата и структурна обстановка в страната и регионите. Индикаторите се отнасят повече за наблюдението отколкото до оценката и по тази причина ще бъдат включени в специфична Оперативна програма (както и в нейните програмни допълнения, ако има такива). Когато в Оперативните програми не е възможно да се поставят количествено измерими цели, ще бъдат поставяни цели отнасящи се до качеството.

В УО на РПО както и в УО на всяка една ОП ще бъдат създадени звена за наблюдение. В случай, че е необходимо, такива звена ще бъдат създадени и в междинните звена. След приемане на Постановление на МС до 30 юни 2004 г. те ще бъдат създадени по места в рамките на следващите 12 месеца, като този период ще бъде използван и за осигуряването на съответното обучение.

Звена за наблюдение и оценка ще бъдат създадени в УО на РПО и във всеки УП

на ОП до края на 2004 г. Допълнителният персонал ще бъде набран съгласно стандартната процедура, предвидена в новия Закон за държавния служител, изменен през октомври 2003 г. След като бъде назначен персоналот ще бъде интензивно обучаван в рамките на първите 6 месеца след назначаването. Обучението ще бъде осигурявано от съответното министерство и от Института по публична администрация и европейска интеграция съгласно планът за обучение на дирекцията и индивидуалните планове за обучение.

Междувременно процесът на наблюдение, както и индикаторите ще бъдат неразделна част от процеса на подготовка на Плана за развитие и на ОП.

Съгласно чл. 41 и 43 от Регламент 1260/1999 на РПО и ОП ще бъдат направени предварителна, междинна и последваща оценка, които ще бъдат осъществени от независими външни експерти.

В съответствие с информацията дадена под т. 7, АИАП подпомагана от дирекция "УСЕС" и от другите институции, отговорни за програмирането, ще отговаря за координацията и организацията по изпълнението на предварителната оценка на НПР, ОП и програмните допълнения. Екип от независими оценители ще проведе предварителната оценка.

Отговорността за междинната и последващата оценка на РПО и ОП ще бъде на Европейската комисия в сътрудничество със съответния УО. Независими външни оценители ще провеждат оценката. Последващата оценка ще бъде приключена в тригодишен период след края на програмния период.

УО ще бъдат отговорни за събирането на цялата информация за осъществяване на оценката.

Съответният Комитет за наблюдение ще контролира изпълнението на междинната и последваща оценка.

Планирано е да бъде създадена една централизирана, компютъризирана база данни за наблюдение и проследяване развитието на проектите, която да е унифицирана за всички министерства, така че да се гарантира безпрепятственото циркулиране на информация от наблюдението, както и нейното консолидиране на централно ниво в Министерство на финансите като УО на РПО. За целта МФ ще бъде отговорно за ръководството и контрола и ще гарантира ефективното функциониране на базата данни, пълнотата на данните и тяхната надеждност.

Първичната информация за физическите и финансови показатели трябва да бъде събирана и въвеждана в системата от крайните получатели, на базата на съответните съпровождащи документи. Тези данни трябва да бъдат предавани по електронен път към УО на ОП. За да се гарантира унифициран подход, УО на съответната ОП трябва да изработи ръководства. Посредством тези ръководства Управляващите Органи трябва да осигурят точното и коректно въвеждане на данните, равнищата на достъп и сигурността на информацията. УО ще извършват необходимите проверки за събирането на физическите и финансови данни. За да се осигури необходимото управление на компютъризираната система за наблюдение на персонала ще бъде осигурено необходимото обучение. Специализираният софтуер както и компютърната мрежа свързваща основните органи, отговорни за прилагането на Структурните фондове (СФ) в България, ще бъдат налице към датата на приемането на България в ЕС. Системата ще бъде създадена с финансовата подкрепа по програма ФАР и с професионалната подкрепа на частни консултанти.

Към настоящия момент могат да бъдат посочени само основните характеристики на системата.

- Системата ще бъде в състояние да обменя данни с Комисията, като се използват определени от нея формат и съдържание на данните.
- Основната единица в системата ще бъде инвестиционният проект, съответстващ на определена молба за отпускане на помощ. За всеки проект в системата ще съществува запис (досие) включващо предназначението на проекта, име и адрес на собственика/оператора, обща стойност (планирана и реална), начална дата и дата на завършване (планирана и реална), схема на разходите по години и по разходни пера (планирани и актуални), финансови източници, правомерни и неправомерни разходи, оказаната подкрепа от ЕС, правомерно направените публични и частни разходи и изплатени на контрагентите (фактури, квитанции) така както са декларирани, направените заявки за плащания (дати и суми), плащания от ЕС (суми и дати), физически индикатори свързани с целите по съответната мярка, например създадени работни места, разпределение за мъже и жени (планирани и действителни).
- Всеки проект ще бъде класифициран по сектор, съобразно класификацията на дейностите на ЕС.
- Софтуерът автоматично ще обобщава всеки проект по мерки и след това по приоритети, за да се получава он-лайн актуализирана информация за РПО.
- Териториалната единица на системата ще бъде общината. Всеки проект ще бъде свързан с дадена община (или с няколко, ако покрива територията на повече от една общини или области) УО на РПО ще бъде отговорен за управлението на цялата система и ще бъде единственият орган, оторизиран да променя/коригира вече въведени данни от министерствата.
- Системата е предвидена не само за целите на управлението, но и за нуждите на наблюдението и контрола. Цялата финансова информация, както и физическите индикатори за ОП на РПО ще бъдат въведени в системата. Изчисляването на реалната ситуация и сравненията с планираните показатели и цели ще бъде извършвано автоматично от системата. Сравнявайки плана с постигнатото за всеки проект, системата ще представлява важен информационен източник, за избор на извадкови проекти, които да бъдат проверявани ежегодно.
- Основните индикатори относно ефективността на държавната администрация, управляваща Структурните фондове също ще бъдат част от системата.
- В системата ще бъдат интегрирани връзките с държавния бюджет и съществуващата Финансова Управленска Информационна система. Формулярите за проектите ще включват връзката с държавния бюджет, който ще осигурява съфинансиране на проекта. Това ще бъде направено с цел да се улесни връзката с бюджета в случай, че това е проект на централното ниво.
- Всички финансови връзки с бюджета на ЕС ще бъдат заложи в базата данни. По конкретно това ще са ангажиментите по РПО и плащанията към Управленската информационна система на Разплащателния Орган.
- Базата данни за наблюдение на РПО ще включва четирите Структурни фонда (ЕФРР, ЕСФ, ЕФНГСС и ФИНР) както и специфичен софтуер за връзка с

проектите по Кохезионния фонд, тъй като информацията за тях ще бъде поддържана в отделна компютърна система.

– Доставчикът на данни за въвеждане, за повечето от индикаторите, ще бъде НСИ, чиято методология за събиране, анализиране и по-нататъшна обработка на данните е до голяма степен хармонизирана с изискванията на Евростат. Това ще осигури съпоставимост с данните предоставяни от статистическите служби на други страни-членки на ЕС базирани на общата методология. Като пример за модерен индикатор, използван във Втория доклад относно напредъка на политиката за икономическо и социално сближаване, може да бъде посочен процентът на заетите в сектора изследване и внедряване както и процентът на заетите в прогресивен третичен сектор, включен като индикатор във връзка с първата специфична цел за създаване на условия за икономически растеж, чрез укрепване на вътрешни фактори.

Данни ще бъдат предоставяни също така и от други институции, като министерства и национални изследователски институти. Равнището на подобни данни няма да се различава от това на Европейско ниво.

Всички индикатори предоставени от институциите упоменати по-горе ще съответстват на изискванията на Комисията, отнасящи се за съответната структура. Те ще бъдат изразени количествено, ще съдържат изходни данни както и планираните стойности. Понастоящем схващането е, че като източник на обща информация за един индикатор трябва да се разглежда не само институцията, която го предоставя, но и неговото описание, методите за неговото получаване или изчисление, както и неговата достъпност и достоверност. Препоръките на Комисията за ограничаване броя на индикаторите, както и на финансовите разходи за тяхното получаване ще бъдат спазени и за индикаторите на равнището на Национален План за Развитие (НПР).

Процесът на създаване на компютърна система за обмен на данни, необходима за изпълнение на изискванията свързани с управлението, наблюдението и оценката, се състои от следните стъпки:

№	Основни етапи	Отговорна институция	Срокове
1	Дефиниране на основните участници, персонала и задачите.	- МФ, Дирекция УСЕС (като бъдещ УО на РПО); - Министерства по ОП.	Средата на 2004
2	Дефиниране на основните индикатори с цел гарантиране на всеобхватен подход на всички нива и унифициран формат на докладите за всички проекти	- МФ, Дирекция УСЕС (като бъдещ УО на РПО); - Министерствата отговорни за ОП; - АИАП.	Трето тримесечие на 2004
3	Споразумение между участващите министерства относно индикаторите и	- УО на РПО; - УО на ОП.	Четвърто тримесечие на 2004

	основните данни, които ще бъдат събирани.		
4	Проектиране на цялостната система	- МФ, Дирекция УСЕС (като бъдещ УО на РПО); - Министерства по ОП; - Външни консултанти.	Края на 2004
5	Въвеждане в експлоатация на първоначалния вариант на системата.		Средата на 2005
6	Пробен период, промени и допълнения, ако са необходими.	- МФ, Дирекция УСЕС (като бъдещ УО на РПО); - Министерства по ОП; - Външни консултанти.	Края на 2005
7	Обучение на персонала	- Външни консултанти	2006
8	Напълно функционираща система	- Външни консултанти	Края на 2006

Относно компонент 3: Споразумението се отнася за специфични модули на ЕФФР, ЕСФ, ЕФНГСС и ФИНР, отговарящи на специфичните нужди от наблюдение на всеки фонд, които трябва да бъдат разработени и ще бъдат от отговорността на министерствата. Бъдещият УО на ОП трябва да разработи общи изисквания. Всяко министерство (Междинно звено) трябва да се увери, че бенефициентите набират необходимите общи както и специфичните за всеки фонд данни, с които впоследствие ще бъде запазена общата система за наблюдение на Министерство на финансите. МФ е отговорно за създаването на цялостната система за наблюдение на РПО и трансфера на данни от наблюдението към Комисията съгласно регламент 1260/99

Относно компонент 4: Общата информационна система ще бъде проектирана по туининг проект по програмата ФАР "Създаване на интегрирана система за Структурните фондове и Кохезионния фонд в България за Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността и за Разплащателния орган". По-нататъшно изграждане на системата ще продължи по компонента за Техническа помощ на същия проект.

Времето, обхващащо петия компонент предвижда шест месечен пробен период и достатъчно време за промени и допълнения ако е необходимо. То ще позволи организиране на необходимото обучение на персонала, който ще работи със системата.

Разработването на системата ще продължи успоредно с процеса на програмиране.

Системата ще бъде въведена в експлоатация чрез заповед на Министъра на финансите.

10. Законодателна, бюджетна и административна рамка, която ще направи възможно многогодишното програмиране, съфинансирането

и финансовото управление на помощта по Структурните фондове и Кохезионния фонд

В контекста на реформата на структурата на бюджета (спомената в т. I.2), съответните правна основа и механизъм ще бъдат създадени до средата на 2004 г., даващи възможност за гъвкавост в управлението на финансите в Рамката за подкрепа от Общността и Оперативните програми, реализирани на многогодишна основа.

Институционалната рамка за мобилизиране и парично обръщение на финансовите потоци по помощта от Структурните фондове включва общ Разплащателен орган, Разплащателни отдели към Управляващите органи и Междинни звена (с отделни Разплащателни отдели, ако Управляващият орган делегира задачата за плащане на Крайните получатели).

Общият Разплащателен орган за Структурните фондове и Кохезионния фонд отговаря за сертификацията и внасянето на декларации за разходите и искания за плащане в Европейската комисия, получаване и управление плащанията от ЕК, връщане на неизползвани или използвани не по предназначение средства в бюджета на ЕС, както и координирането на докладите за нередности по фондовете, разработени от Управляващите органи. Разплащателният орган има отговорности да: получава заявки за финансиране, декларации и отчети за разходи от Управляващия орган за съответната Оперативна програма чрез Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността, базирани на благонадеждни процедури за финансово управление и контрол по протежение на цялото протичане на контрола, да верифицира получените документи, както и да осигури безпроблемното предоставяне на средствата на крайните получатели на помощта по структурните фондове.

Формалното назначаване на лице или дирекция, което/която ще съставя сертификатите за разходите, според изискванията на Член 9 от Регламент (ЕС) 438/2001 ще бъде направено до септември 2005 г. Ще бъде осигурена функционалната му/й независимост от всяка една служба, одобряваща искания.

Разплащателният отдел в съответния Управляващ орган на Оперативна програма, или Разплащателен отдел в Междинно звено (ако Управляващият орган делегира задача за плащане) има следните ключови отговорности: да изготвя месечни финансови отчети свързани със съответната Оперативна програма, да изготвя искания за финансиране, декларации и отчети на разходите – всички те да бъдат изпратени до Разплащателния орган от съответния Управляващ орган на Оперативна програма чрез Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността, както и да изготви необходимата спомагателна документация за съставянето на декларация за разходи и искания за плащания до ЕК чрез Разплащателния орган.

Управляващият орган на Рамката за подкрепа на общността, Управляващите органи на Оперативните програми и Междинните звена са длъжни да извършват проверките по Член 4 на Регламент (ЕС) 438/2001, а именно да осигуряват съгласуваност с условията на съответното решение на Комисията по Член 28 от Регламент (ЕС) 1260/1999 и с приложимите национални и на Общността правила, в частност приемливостта на разходите за помощ от структурните фондове за съответните операции, обществени поръчки, държавни помощи (включително правилата за натрупване на помощта), защита на околната среда и равните възможности.

След верифициране и валидация на разходите, Междинните звена внасят искания за плащане в Разплащателния отдел в съответния Управляващ орган придружени с заявка за плащане. Разплащателният отдел, който получава искането за плащане от Крайния получател ще извърши валидация и одобряване на разхода. Той ще извършва плащанията към крайните получатели. Счетоводната функция по отношение на плащането ще бъде в структурата, извършваща плащанията. Задачата изпълнявана от Разплащателния отдел на Управляващия орган може да бъде делегирана на Междинното звено.

Тези три дейности: одобряване, плащане и осчетоводяване ще бъдат изпълнявани при пълно спазване на правилата за разделение на функциите.

Наличието на ресурси за национално съфинансиране за изпълнение на проектите и мерките по Структурните фондове и Кохезионния фонд ще бъде осигурено чрез участието на Разплащателния орган и Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността, Управляващите органи на Оперативните програми и Управляващия орган на Кохезионния фонд при изготвянето на националния бюджет.

Процедурите за мобилизиране и парично обръщение на финансовите потоци и за осигуряване на необходимото национално съфинансиране ще бъдат завършени с помощта на проекта “Създаване на съгласувана система за Структурните фондове и Кохезионния фонд в България за Управляващия орган на Рамката за подкрепа на общността и за общия Разплащателен орган”, започващ през месец март 2004 г. и продължаващ до месец ноември 2005 г.

Блок схемата на движението на финансовите потоци е дадена в Анекс 13

11. Процедури за набиране и предоставяне на необходимите данни в съответствие с правилата, прилагани понастоящем в страните-членки като се отчита необходимостта от верификация в рамките на програмния процес на спазването на принципа на допълняемост по отношение на нивото на публичните или еквивалентни разходи в миналото

За да се установят параметрите за изчисляване на нивата на допълняемост ще бъде проведено конкретно проучване през първата половина на 2004 г. Проучването ще допринесе за определяне на методологията и най-ефективните начини за събиране на информация за предварителната верификация на допълняемостта.

Проучването ще се извърши под ръководството на АИАП като компонент на изготвянето на НПП. Това ще осигури необходимата информация на Европейската комисия да разреши верификацията на допълняемостта.

Проучването ще отчете в пълна степен Насоките в Работен документ No. 5 “Верификация на допълняемостта за Цел 1”, публикуван от Комисията. Резултатите от проучването ще осигурят и графика за събиране на необходимата информация.

Позиция на Република България

Правителството на Република България предлага преговорите по тази глава да бъдат временно приключени на основа на действащото европейско законодателство. Механизмът ще бъде допълнително адаптиран към бъдещото развитие на европейското законодателство.

Списък на приложените Анекси:

- Анекс 1 Писмо от Eurostat, № 004311 от м. юли, 2000 г.;
- Анекс 1.А Писмо от Eurostat, № 40112 от м. април, 2003 г.;
- Анекс 1.Б Писмо No 99-00-16/10.03.2004 от НСИ – Отговор на Писмо на ЕВРОСТАТ No 40112/29.04.2003,
- Анекс 1.Б.1 Предложение на НСИ за кодове на статистическите единици на нива NUTS 2-3,
- Анекс 1.Б.2 Карта на статистическите единици в България на нива NUTS 2.
- Анекс 2 Органиграма на структурите за прилагане на Структурните фондове;
- Анекс 2.1 Органиграма на структурите за прилагане на Кохезионния фонд;
- Анекс 3 Национален контрол;
- Анекс 4 Органиграма на Управляващия орган на Рамката за подкрепа от Общността;
- Анекс 5 Организационни ангажименти във връзка с Оперативните програми;
- Анекс 5.1 Схема на Регионална оперативна програма;
- Анекс 5.1.А Бъдеща структура на Главна Дирекция Програмиране на регионалното развитие в МРРБ
- Анекс 5.2 Схема на Оперативна програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”;
- Анекс 5.3 Схема на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
- Анекс 5.4 Схема на Оперативна програма “Развитие на земеделието и селските райони”;
- Анекс 6 Органиграма на Агенция САПАРД;
- Анекс 7 Списък на проектите, финансирани от ЕС за оказване на подкрепа на административния капацитет за управление на средствата от ЕС;
- Анекс 7.1 Програма 2004 г. за обучение на публичната администрация на Института по публична администрация и европейска интеграция (ИПАЕИ);
- Анекс 8 Административен капацитет на органите, отговорни за помощта от Структурните фондове;
- Анекс 9.1 Работни групи по НПП/ОП;
- Анекс 9.2 Взаимодействия в процеса на Програмиране и Мониторинг;
- Анекс 10 Индикативен план-график за разработването на НПП;
- Анекс 11 Участие в управлението на помощта от Структурните фондове: Включване в различните етапи;
- Анекс 12 Поименен състав на членовете на Комитета по наблюдение на Програма САПАРД;
- Анекс 13 Финансови потоци;
- Анекс 14 Школа по публични финанси, Министерство на финансите, предварителна програма.
- Анекс 15.1. Управляващ орган на Регионалната Оперативна програма;

- Анекс 15.2. Управляващ орган на Секторната Оперативна програма “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”;
- Анекс 15.3. Управляващ орган на Секторната Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
- Анекс 15.4. Управляващ орган на Секторната Оперативна програма “Развитие на земеделието и селските райони”.
- Анекс 16 Пътна карта за изграждането на административния капацитет
- Анекс 16.1 Министерство на финансите: УО на РПО Дирекция “Управление на средствата от ЕС”.
- Анекс 16.2 Министерство на регионалното развитие и благоустройството УО на РОП Главна Дирекция “Програмиране на регионалното развитие”.
- Анекс 16.3 Министерство на икономиката : УО на ОП “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” Дирекция “Предприсъединителни програми и проекти”.
- Анекс 16.4 Министерство на труда и социалната политика : УО на ОП “Развитие на човешките ресурси” Дирекция “Предприсъединителни фондове и международни програми и проекти”
- Анекс 16.5 Министерство на земеделието и горите : УО на ОП “Развитие на земеделието и селските райони” Дирекция “Развитие на селските райони и инвестиции”.
- Анекс 17 План за подготовка на Република България за бъдещото ползване на Структурните Фондове и на Кохезионния фонд на ЕС.